

KOOSTÖÖ TABEL

SEIS 19.05.2022

Antsla valla üldplaneeringu kohta laekunud ettepanekud ja vallapoolne seisukoht ettepanekute kohta.

SISUKORD

MINISTEERIUMID	3
Maaeluministeerium	3
Rahandusministeerium.....	7
Keskkonnaministeerium	11
Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium.....	12
AMETID	13
Terviseamet	13
Keskkonnaamet	17
Maa-amet	41
Põllumajandus- ja Toiduamet.....	54
Transpordiamet	57
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	64
Muinsuskaitseamet.....	66
Päästeamet	67
OMAVALITSUSED	68
VALGA VALLAVALITSUS	69
TARISTU JA AVALIKE TEENUSTE VALDAJAD	71
AS Eesti Raudtee	71
Elering AS	75

AS Võru Vesi	76
ETTEVÕTTED JT ASUTUSED	76
Riigimetsa Majandamise Keskus.....	76
KOHALIKUD MAAOMANIKUD JA HUVIGRUPID	80
Eraisik P. Pärn	80
Visela 81	
EELK Urvaste Püha Urbanuse Kogudus	82
Eestimaa Roheliste Antsla piirkond	82
Eraisik Airi Hallik-Konnula	85
MTÜ Kaikamäe ja Urvaste Külade Selts	86
Eraisik R. Proos.....	87
Eraisik E. Klaar	88
Eraisik K. Lember	88
Eestimaa Looduse Fond	89
A. Värton (Nõiariik)	89
Urvaste külade selts	90

Nr	Osapool	Kirja kuupäev ja nr	Ettepanek (vajadusel on lühendatud)	Omavalitsuse seisukoht
	MINISTEERIUMID			
1.	Maaeluministeerium	EELNÕU/ESKIIS 8.11.2021 nr 4.1-5/1784-1	Nõustume üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõus toodud põhimõtetega ja leiame, et need on piisavad üldplaneeringus valla territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemiseks. Keskendudes eelkõige väärtusliku põllumajandusmaaga seotud temaatikale, esitame oma seisukohad kooskõlas Riigikogu menetluses oleva väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlevas seaduse eelnõus toodud põhimõtetega. Oleme arvamusel, et koostatavas üldplaneeringus ning selle elluviimisel tuleks vältida võimalikke vastuolusid seadusest tulenevate normidega ja soovitame väärtuslike põllumajandusmaade määramisel ning kaitse- ja kasutustingimuste seadmisel lähtuda seaduse eelnõus sätestatud põhimõtetest. Maaeluministeerium analüüsis Antsla valla üldplaneeringuga määratavate väärtuslike põllumajandusmaade kaardikihti ja võrdles saadud tulemit Põllumajandusuuringute Keskuse poolt koostatud põllumajandusmaa massiive, seal hulgas eelduslikult väärtuslikke põllumajandusmaid, kajastava kaardikihi andmetega. Meie poolt tehtud analüüsi tulemusena	Võtame teadmiseks.

			selgus, et Põllumajandusuuringute Keskuse poolt koostatud kaardikihi (2017. a seisuga) alusel peaks olema vallas väärtuslikke põllumajandusmaid u 11 300 hektarit. Üldplaneeringuga kavandatakse määrata väärtuslikuks põllumajandusmaaks u 10 400 hektari ulatuses põllumajandusmaa massiive ehk 900 hektari võrra (8%) võrra vähem. Analüüsinud nõ väärtuslike põllumajandusmaade hulgast välja arvatud maa-alasid, saab tõdeda, et üldjuhul on need metsastunud või võsastunud ning eeldatavasti ka aktiivse põllumajandusliku kasutusest (maad ei ole arvel PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris). Maaeluministerium on nõus KSH hindaja seisukohade ja järeldusega. Maaeluministerium on seisukohal, et üldplaneeringu eelnõu seletuskirja jaotises 3.1 „Üldised ehitustingimused“, jaotises 4.6 „Väärtuslik põllumajandusmaa“ ja jaotises 5.3 „Taastuenergeetika“ märgitud tingimused ja põhimõtted väärtusliku põllumajandusmaa säilimiseks on üldises vastavuses väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlevas seaduse eelnõus toodud eesmärgi ja põhimõtetega. Need on veenvad ning nende rakendumise korral on Antsla valla üldplaneeringuga määratud väärtuslikud põllumajandusmaad kaitstud.	
			Siiski palume üldplaneeringu koostajatel pöörata tähelepanu meie arvates olulistele asjaoludele, mis võivad hakata tulevikus mõjutama üldplaneeringu elluviimist: 1. Seletuskirja eelnõu jaotisest 3.4 „Maakasutuse juhtotstarbed“ ja tabelist 2 „Maa-ala juhtotstarvete ja	Selgitame, et väärtuslikel põllumajandusmaadel ei ole mõistlik maakasutuse juhtotstarvet määrata, kuna seal peavad säilima paindlikud ja asukohapõhiseid kaalutlusi võimaldavad otsused.

			katastriüksuse sihtotstarvete omavahelised seosed" nähtub, et hajaasustusala kohta üldjuhul juhtotstarbeid ei määrata. Samas on märgitud, et väljaspool määratud juhtotstarbega maa-alasid jätkub senine maakasutus ning siht- ja kasutusotstarbe muutmine on võimalik, kui see on kooskõlas ruumilise arengu põhimõtetega ja järgib alale seatud tingimusi. Peame vajalikuks teavitada, et seaduse eelnõu § 3 punktiga 3 kavandatakse täiendada planeerimiseaduse § 75 lõikega 5, mille kohaselt tuleb määrata väärtuslikule põllumajandusmaale põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutamist tagav maakasutuse juhtotstarve. Väärtuslike põllumajandusmaade kaitsel on maakasutusküsimuste hilisemal käsitlemisel oluline mõju. Sellest tulenevalt on Maaeluministerium seisukohal, et üldplaneeringuga tuleks määrata väärtusliku põllumajandusmaa kohta põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutust tagav maakasutuse juhtotstarve. See annaks nii kohaliku omavalitsuse üksusele kui ka riigile suurema kindluse, et üldplaneeringuga määratavad väärtuslikud põllumajandusmaad saavad ajatu kaitse ning nende võimalik hõlmamine muul otstarbel oleks minimeeritud.	Täna ei ole Antsla vallas probleemiks, et väärtuslikke põllumajandusmaid soovitakse massiliselt muul otstarbel kasutusele võtta. Seega on mõistlik reguleerida nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik. Hajaasustus, kus põllumajandusmaad (sh väärtuslikud põllumajandusmaad) valdavalt paiknevad, on üldplaneeringutes üldjuhul maakasutuse juhtotstarvetega katmata. Ot-sused maakasutuse ja ehitustegevuse kohta tehakse igakordse kaalutlusena arvestades ÜP-s seatud tingimusi, sh tingimusi väärtuslikel põllumajandusmaadel. Hajaasustuses, kus valdavalt on tegemist maatulundusmaadega, on üldine suund tüüpilise maalise asustuse tagamine, st et üksikud hajali talud paikevad põldude ning metsade vahel. ÜP-s on antud üldised reeglid, kuidas sellist asustumustrit ka edaspidi tagada. Antsla vallas, kui väheneva rahvastikuga piirkonnas, on mõistlik ÜP-ga seada võimalikult vähe reegleid, kuna iga võimalik uus arendus võib kaaluda üle teatud varem kaardistatud väärtused. KOV-il peab säilima võimalus igakordselt kaaluda, kas antud asukohas on mõistlikum säilitada väärtuslike põllumajandusmaid vms uusi arenguid võimaldav tegevus. Need toimingud peaksid olema võimalikult paindlikud ja vähese bürokraatiaga. Maakasutuse mitterääramine väärtuslikel põllumajandusmaadel toetab seda lähene-mist.
--	--	--	--	---

			2. Üldplaneeringuga on kavandatud väärtuslike põllumajandusmaade hulgast välja arvata ka rida metsade vahel paiknevaid põllumajandusmaa massiive. Maaeluministeerium on seisukohal, et põllumajandusmaade võsastumist tuleks vältida ja hoida need avatuna, sest põllumajandusmaastik pakub metsarikkatele piirkondadele teistsugust liigirikkust ja seda tuleb soodustada. See on ka üks Euroopa ühise põllumajanduspoliitika uue perioodi eesmärkidest ning põllumajandusmaade metsastamine kindlasti seda eesmärki ei toeta. Mosaiikne maastik, kus avatud alad vahelduvad metsaaladega, on elurikkuse säilitamiseks oluline meetod. Põllumajandusmaade metsastamisel kaovad avatud maastiku liigid, kes pakuvad põllumeestele vajalikke ökosüsteemi teenuseid (tolmeldamine, kahjuritõrje jne). Kuna Eestis on metsamaad võrreldes põllumajandusmaaga märgatavalt rohkem, siis on oluline tagada elupaigad ja levikukoridorid just avatud maastikualade liikidele. Olukorra nõ tagasipööramine ehk metsa muutmine põllumajandusmaaks on suure ressursikuluga, sest kasutatakse fossiilseid kütuseid, ja olulise keskkonnamõjuga tegevus. Hooldatud rohumaaadel seotakse ja talletatakse mulda orgaanilist süsinikku, mis samuti toetab kliimaeesmärkide saavutamist, kuid on lisaks oluline ka avamaastike liigirikkuse jaoks.	Oleme väärtuslike põllumajandusmaade kihti ÜP raames valla ning teiste huvigruppide vajaduste alusel täiendanud ning seda vastavalt muutnud. Märgime, et kaardikihi täpsus ning kasutatavus eeldab selle info oluliselt täpsemat kohapõhist läbitöötamist, kui soovitakse sellele valdkonnale olulisi kitseandavaid tingimusi seada. ÜP raames on väärtuslike põllumajandusmaade hulgast välja jäetud need metsade vahel paiknevad põllumassiivid, mille põllumajanduslik kasutus pole kas tõenäoline (nt raskesti ligipääsetav) või ei ole majanduslikult otstarbekas. Kuulumine väärtuslike põllumajandusmaade hulka iseenesest ei taga põllumajandusmaa kasutamist, vaid selle tagab maaomaniku huvi maad kasutada. Üldjuhul ei ole tegemist põllumajandusmaa metsastamisega, vaid loodusliku protsessina toimuva metsastumisega, kui põllumajandusmaad enam ei harita. ÜP raames on mõistlik jätta väärtuslike põllumajandusmaade infokiht ajas muutuvaks ning paindlikuks, et vajalikke otsuseid saaks tulevikus teha asukohapõhiselt.
		LÄHTESEISUKOHAD 02.10.2020 nr 4.1-5/2065-1	Teatame, et Maaeluministeeriumis välja töötatud väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlev seaduse eelnõu (edaspidi selles kirjas seaduse eelnõu) edastati 18. juunil 2020 Vabariigi Valitsusele ning loodetavasti jõuab see sügisel Riigikogu menetlusse. Seaduse	Teadmiseks võetud.

			eelnõu on eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kättesaadav aadressil http://eelnoud.valitsus.ee (toimik nr 20- 0226). Selleks, et tagada üldplaneeringus väärtuslike põllumajandusmaade ja nende kaitse- ja kasutustingimuste osas selline lõpptulemus, mis ei erineks seaduse eelnõus kavandatust, soovitame lähtuda selles eelnõus kavandatud mõistetest ja põhimõtetest.	
			Üldplaneeringu lähteseisukohtades ja KSH väljatöötamise kavatsuse peatükis 6 „Seos strateegiliste arengudokumentidega“ on toodud seosed üleriigilise planeeringuga „Eesti 2030+“. Peame oluliseks, et üldplaneeringu koostamisel järgitakse üleriigilise planeeringu „Eesti 2030+“ jaotises 3.2.3 „Elukeskkonnakvaliteet“ märgitud põhimõtet, et ehitustegevuse kavandamisel tuleb vältida tiheasustuse kandumist väärtuslikele aladele (kaitsealad, rohevõrgustiku tuumalad ja koridorid, väärtuslikud põllumajandusmaad jms).	Arvestame märkusega üldplaneeringu koostamisel.
			Üldplaneeringut käsitlevates dokumentides on kasutatud mõisteid „väärtuslik põllumajandusmaa“ ja „väärtuslik põllumaa“. Juhime tähelepanu, et seaduse eelnõu kohane mõiste on „väärtuslik põllumajandusmaa“. Samas võib looduskaitseseaduse § 4 lõike 7 kohaselt kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavaks loodusobjektiks olla muu hulgas väärtuslik põllumaa. Lähtuvalt sellest tuleks üldplaneeringut käsitlevates dokumentides neid mõisteid täpsustada või ühtlustada.	Arvestame tähelepanujuhtimisega ja edaspidises kasutame mõistet „väärtuslik põllumajandusmaa“. Lähteseisukohtades ja KSH VTK ja Lisa 2 dokumentides on vastavad parandused sisse viidud.
2.	Rahandusministeerium	LÄHTESEISUKOHAD 09.10.2020	Peatükis 5 on esitatud ülevaade eeldatavast keskkonnamõjust. Juhime tähelepanu, et vastavalt PlanS § 4 lõike 2 punktile 5 tuleb kohalikul omavalitsusel tagada, et üldplaneeringu koostamisel hinnatakse selle elluviimisega kaasnevaid asjakohaseid kultuurilisi,	ÜP LS ja KSH VTK dokumendis on toodud, et mõjude hindamise tegelik ulatus sõltub kavandatava tegevuse iseloomust ning seda täpsustatakse ÜP koostamise käigus. Samuti võib ÜP koostamise käigus lisanduda

		nr 14-11/5997-3	sotsiaalseid, looduskeskkonnale ning ka majanduskeskkonnale avalduvaid mõjusid.	mõjusid, mida põhjendatud vajaduse korral täiendavalt hinnatakse.
			Peatükis 6 on esitatud seosed strateegiliste dokumentidega, mille põhimõtted peavad kajastuma üldplaneeringu lahenduses. PlanS §-s 11 on sätestatud teabe piisavuse põhimõte, mille kohaselt planeerimisalase tegevuse korraldaja peab planeerimisel arvesse võtma asjakohaseid ruumilist arengut mõjutavaid strateegiaid, riskianalüüse, kehtivaid planeeringuid, arengukavasid ning teisi ruumilist arengut mõjutavaid dokumente ja muud asjakohast teavet. Planeerimiseseaduse teises peatükis toodud oluliste põhimõtete rakendamise kohta on põhjalikumalt kirjutatud juhendmaterjal „Planeerimise põhimõtete rakendamine“, mis on kättesaadav aadressilt https://planeerimine.ee/static/sites/2/planeerimise-pohimoted_2016.pdf .	Teadmiseks võetud.
			Juhime tähelepanu, et üldplaneeringu kui kohaliku omavalitsuse ruumilise arengu kõige olulisema alusdokumendi koostamisel on asjakohane käsitleda kaasava elukeskkonna kavandamise vajadust ehk ligipääsetavust. Seda nii tasakaalustatud tervikliku elukeskkonna planeerimise kui ka elukondliku kinnisvara ehitamise ja kohandamise seisukohast. Ligipääsetavuse nõuded on kehtestatud ehitusseadustiku alusel antud ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri määrusega nr 28 „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele“ (vastu võetud 29.05.2018). Täiendav teave on leitav veebilehelt planeerimine.ee , sh juhend „Kõiki kaasava elukeskkonna kavandamine ja loomine“.	Arvestame nimetatud dokumentidega planeeringu koostamisel, pidades silmas ÜP täpsusastet.

			Seoses kahanemisega kohanemise temaatikaga juhime tähelepanu vajadusele kaaluda võimalusi elamute renoveerimise ja elamumajanduse suunamiseks läbi üldplaneeringu. Näiteks, millistes piirkondades korruselamute rekonstrueerimine toetab valla ruumilise arengu perspektiivseid suundi.	Kaalume ettepanekut planeeringu koostamisel.
			Palume arvestada: PlanS § 55 lõige 2 sätestab, et maakonnaplaneering on üldplaneeringu koostamise alus. Riigihalduse minister kehtestas 13.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/81 maakonnaplaneeringu Võru maakonnas Antsla vallas, Rõuge vallas, Võru linnas ning osaliselt Setomaa vallas ja Võru vallas. Antsla valla üldplaneeringu koostamise aluseks olev Võru maakonnaplaneering 2030+ on kättesaadav aadressil https://maakonnaplaneering.ee/vorumaaplaneering. Üldplaneeringu koostamisel palume kasutada juhendit „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“, mis on kättesaadav aadressilt https://planeerimine.ee/sea-dus-ja-juhendid/yp-noustik/. Soovitame kasutada juhendis toodud mõisteid. Üldplaneeringu koostamist toetavad vajalikud materjalid on koondatud veebilehel www.planeerimine.ee alamteemana „Üldplaneeringute koostamine 2019-2020“ https://planeerimine.ee/yldplaneering/. Palume arvestada vajadusega kohandada üldplaneeringu lahenduse kaudu asustust, elukeskkonda ja taristut sobivaks kahanevale ja vananevale elanikkonnale. Üldplaneeringu koostamisel soovitame kasutada juhendmaterjali „Suunised kahanevate piirkondade	Arvestame nimetatud dokumentidega planeeringu koostamisel.

			säästlikuks ruumiliseks planeerimiseks", mis on kättesaadav aadressil https://planeerimine.ee/seadus-ja-juhendid/kahaneva-asustusega-piirkond/. Maakonnaplaneeringus toodud rohelise võrgustiku paiknemise ja kasutustingimuste täpsustamisel palume kasutada Keskkonnaagentuuri tellimusel valminud juhendmaterjali „Rohevõrgustiku planeerimisjuhend“, mis on kättesaadav aadressil https://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/rohev6rgustiku-planeerimisjuhend_20-04-18.pdf. Asulate olukorda väljaspool keskuslinna kirjeldab „Eesti väikeasulate uuring“, mis teeb ettepanekud väikeasulate elujõu hoidmiseks nii riigi kui ka kohaliku omavalitsuse tasandil. Uuring pakub asustusüksuste tasemel üleriigiliselt võrreldavaid alusandmeid, mis on vajalikud asustuse arengu täpsustamiseks linnade ja valdade üldplaneeringutes ning teistes arengudokumentides. Uuring on kättesaadav aadressil https://planeerimine.ee/2019/03/eesti-vaikeasulate-uuring/. Üldplaneeringute koostamist toetavate üldplaneeringu töötubade info ja seni toimunud töötubade materjalid, sh teoreetilise-praktiliste töötubade salvestused, on kättesaadavad aadressil https://planeerimine.ee/yldplaneering/yldplaneeringu-tootoad/. Palume üldplaneeringu vormistamisel ja ülesehitamisel juhendada riigihalduse ministri 17.10.2019 määrusest nr 50 „Planeeringu vormistamisele ja ülesehitusele esitatavad nõuded“. Määruse § 7 lõikest 2 tulevalt peab enne määruse jõustumist algatatud, kuid määruse jõustumise ajal veel kehtestamata üldplaneering selle kehtestamisel alates 2020. aasta 1.	
--	--	--	--	--

			maist vastama määruse nõuetele.	
			Ettevaatavalt selgitan, et üldplaneeringule heakskiidu andmise otsustamisel on oluline, et üldplaneeringu materjalidest selguks üheselt mõistetavalt ja konkreetselt, kas üldplaneeringuga tehakse ettepanek maakonnaplaneeringu täpsustamiseks ja/või muutmiseks, millises ulatuses ning millised on kummalgi juhul põhjendused ja kaalutluse käik. Maakonnaplaneeringu täpsustamise ja/või muutmise ettepaneku tegemise vajaduse selgudes palume võimalikult vara alustada koostööd Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna (REHO) Võru talitusega, et ettepaneku sisulist külge saaks hinnata enne kui üldplaneering on esitatud heakskiitmiseks. Ettepaneku kohta seisukoha võtmiseks esitada REHO Võru talitusele, lisaks tekstilisele materjalile, ka üldplaneeringu temaatiline vektorkiht (või kihid), mis ei pea vastama vormistusnõuete määrusele.	Teadmiseks võetud.
3.	Keskkonnaministeerium	LÄHTESEISUKOHAD 22.10.2020 nr 7-15/20/4045-3	Palume üldplaneeringu koostamisel ja keskkonnamõju strateegilisel hindamisel arvestada teie haldusterritooriumil esineda võivate üleujutusohtudega ning kliimamuutustega kaasnevate võimalike riskidega (veetaseme tõusust ja sademete rohkusest tingitud üleujutuste võimendumine, tormide tugevnemine ja sagenemine, ranna- ja kaldaerosiooni kiirenemine, maalihkete esinemine ning linnaliste asumite soojusaarte efekt) ja nende maandamise võimalustega. Soovitame tutvuda Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud üleujutusega seotud riskide maandamiskavaga (kättesaadav aadressil https://www.envir.ee/et/uleujutused) ja kliimamuutustega kohanemise arengukavaga	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ja selle KSH ülesandeid ja täpsusastet. Üldplaneeringuga on võimalik ette näha meetmed erinevate veevaldkondade teemadega tegelemiseks ning vajadustega arvestamiseks.

			(kättesaadav aadressil https://www.envir.ee/et/ees-margid-tegevused/kliima/eesti-tegevused/kliimamuu-tustega-kohanemise-arengukava).	
			Palume üldplaneeringus arvestada ka Keskkonnaministeeriumi poolt 2018. a tellitud kombineeritud sademevee strateegiaga. Strateegia punktis 2.3.1 on toodud nimekiri tegevustest, mis peaksid sademevee süsteemide osas saama lahenduse üldplaneeringu koostamise käigus. Näiteks olemasolevate ja planeeritavate põhiveejuhtmete asukohad; valgalade kaupa sademevee hulk, äravoolu reguleerimise vajadus ja vajalikud ehitised; sademevee hulgast ja ärajuhtimise võimalustest seatavad piirangud ehitamisele ja maa kasutusele; põhiveejuhtmetel paiknevate sademevee puhastite asukohad ja arvestuslikud sademeveeuputuse korduvused ja uputusala piirid jms. Strateegia on kättesaadav Keskkonnaministeeriumi kodulehel: https://www.envir.ee/sites/default/files/1_sk_7.11.2018_0.pdf .	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ja selle KSH ülesandeid ja täpsusastet.
			Teeme ettepaneku peatükis 8.2. toodud tabelisse, milles on märgitud asutused, kellega Antsla Vallavalitsus teeb üldplaneeringu koostamisel koostööd, lisada Keskkonnaministeeriumi puhul koostöö eesmärgiks ka „välisõhu saaste ja müraga seotud teemad“.	Ettepanekuga on arvestatud.
4.	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	LÄHTESEISUKOHAD 01.10.2020 nr 1.10-17/2020/5428-5	Soovite Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) ettepanekuid Antsla valla üldplaneeringule ja keskkonnamõju strateegilisele hindamisele. MKM haldusala ametid, kelle ettepanekuid te samuti soovisite, on need saatnud otse Antsla Vallavalitsusele. Palume arvestada Lennuameti 04.09.2020. a kirjas nr 4.6-8/20/3726-2, Maanteeameti 25.09.2020. a kirjas nr 15-2/20/41033-3 ning Tarbijakaitse ja	Teadmiseks võetud. Raudteega seotud perspektiivse taristu osas teeme koostööd AS Eesti Raudteega.

			Tehnilise Järelevalve Ameti (TTJA) 18.09.2019. a kirjas nr 16-6/18/2861-006 tehtud ettepanekutega. Lisaks on Antsla valla üldplaneeringu lähteseisukohtades ja KSH väljatöötamise kavatsuses välja toodud, et kavandatakse raudteepeatused koos parklatega nii autodele kui ka jalgratastele ning ühendatakse need teedevõrgu, sh kergliiklusteede kaudu elamualadega. Tegemist saab olla ainult perspektiivsete aladega. Raudteepeatused koos parklatega autodele ja jalgratastele on mõistlik rajada ainult siis, kui on olemas ot-sus raudtee renoveerimiseks. Taastuvenergia (bio- ja päikeseenergia) teemad on üldplaneeringus käsitletud, mis on antud vallas kõige potentsiaalsemad. MKMil selles osas lisaettepanekud puuduvad.	
	AMETID			
5.	Terviseamet	LÄHTESEISUKO-HAD 09.09.2020 nr 9.3 1/20/7775-3	Joogivee kvaliteet Lähtuvalt veeseadusest § 148 lg 1 on veehaarde sanitaarkaitseala joogivee võtmiseks või joogivee tootmiseks kasutatavat veehaaret ümbritsev maa-või veeala, kus vee kvaliteedi halvenemise vältimiseks ja veehaarde ehitiste kaitsmiseks on tegevust piiratud. Sellest tulenevalt tuleks vältida ehitiste planeerimist veehaarde sanitaarkaitsealadele. Salvkaevude reostustundlikkuse tõttu ei soovita amet uute salvkaevude rajamist joogiveeallikatena.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades ÜP ülesandeid ning täpsusastet. ÜP KSH ühe väljundina määratakse nõuded ja tingimused, millega üldplaneeringule järgnevates planeerimise etappides tegevuse kavandamisel arvestada, et tagada kvaliteetne joogivesi.
			Müra Välisõhus levivat müra reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus ja müra normtasemed on kehtestatud lähtuvalt sama seaduse § 56 lg 4 keskkonnaministri	Teadmiseks võetud. ÜP KSH ühe väljundina määrame nõuded ja

			16.12.2016 määrusega nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (edaspidi KeM määrus nr 71), mis jõustus 01.02.2017. Elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ei tohi müratasemed ületada sotsiaalministri 04.03.2002 määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“ kehtestatud normtasemeid. Vastavalt vajadusele tuleb kasutada müravastaseid meetmeid lähtudes muuhulgas EVS 842:2003 „Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest.“.	tingimused, millega üldplaneeringule järgnevat planeerimise etappides tegevuse kavandamisel arvestada, et tagada vastavus kehtestatud müra normtasemetele.
			Müra-ja saastetundlikud objektid Hinnata uute sotsiaalobjektide (haridusasutused, teravishoiu-ja sotsiaalhoolekande asutused) vajadust Antsla vallas ning seda, millised piirkonnad ja keskkonnatingimused sobivad objektide rajamiseks. Võimalusel märkida sobivad piirkonnad üldplaneeringu joonistele.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades ÜP täpsusastet.
			Liikluse negatiivsed mõjud Liiklusega võivad kaasneda nii müra, vibratsioon kui ka õhusaaste. Üldplaneeringu puhul arvestada olemasolevate ja planeeritavate suuremate teedega, paigutades uued elamualad neist piisavalt kaugemale, tagamaks müratundlike alade välisõhus KeM määruses nr 71 toodud normtasemetele vastavus. Amet ei soovita müra- ja saastetundlike objektide (elamud, mänguväljakud, lasteasutused, koolid, hooldekodud) planeerimist tiheda liiklussagedusega teede lähedusse. Uute teede projekteerimisel arvestada liiklusest tulenevate	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades ÜP täpsusastet.

			negatiivsete mõjudega ning sellega, et tagatud oleksid kehtivad müra-, õhusaaste ja vibratsiooni normid.	
			Tootmistegevuse negatiivsed mõjud Tootmistegevusega võib kaasneda müra, vibratsioon ja õhusaaste. Enamasti on tekkivat müra keeruline hinnata. Müra muutlik iseloom võib müraallika lähipiirkonnas elavatele inimestele põhjustada häiringuid ka siis, kui tööstusmüra vastab KeM määrus nr 71 toodud normtasemetele. Amet soovib uute objektide planeerimisel ennetada mainitud olukordade teket ning vältida tootmisalade ja müratundlike alade (eeskätt elamualade) kõrvuti planeerimist. Elamu- ja tööstusala vahele tuleks planeerida piisav puhverala, mis leevendaks tootmisest põhjustatud negatiivseid mõjusid ning tagaks elamualal normeeritud müra- ja välisõhu saastatuse tasemed. Õhusaaste puhul peab arvestama mitmest saasteallikast tuleneva võimaliku koosmõjuga.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ülesandeid ja täpsusastet. Arvestame üldplaneeringu koostamisel maakasutuse, objektide, uute teede jms asukoha planeerimisel olemasolevast keskkonnast ning kavandatavast lahendusest tulenevate võimalike negatiivsete mõjudega. Tööstus- ja tootmisalade planeerimisel lähutakse asjaolust, et tööstusest/tootmisest tulenev oluline negatiivne mõju inimestele peab olema välistatud. ÜP raames on võimalu määrata, milline peab olema konkreetne vahemaa elamuala ja tööstus-/tootmisala vahel, sest tootmistegevused on väga erinevad ning omavad väga erinevat mürataset. Võimalik kaasnev keskkonnamõju ning mõju ulatus sõltub konkreetsetest planeeritavatest tegevustest, mis selguvad üldplaneeringu elluviimisel. Nendele tegevustele seatakse tingimused ja hinnatakse tegevuste elluviimisega kaasnevat mõju arenduse järgmistes etappides (detailplaneeringu koostamine, loamenetlus vms). ÜP KSH väljundina määrame nõuded ja tingimused, millega ÜP-le järgnevatel etappides arvestada, et mõju elamualadele oleks väheoluline.
			Radoon	

			Elamutes ning ühiskasutusega hoonetes võib radoon põhjustada olulist riski tervisele. Aladel, kus on teada, et radoonisisaldus pinnaseõhus ületab lubatud piirväärtuse (50 kBq/m³), tuleb elamute, olme-ja teiste samaotstarbeliste hoonete projekteerimisel eelnevalt teha detailsemad radoonialased uuringud. Tähelepanu tuleb pöörata asjaolule, et radoonisisaldus ei ole pinnases ühtlaselt jaotunud. Seega võib madala radooniriskiga piirkonnas esineda kõrge radoonitase-mega alasid. Seetõttu tuleks enne hoone ehitamist planeeritaval maa-alal teostada radoonitase-mete mõõtmised. Vajadusel tuleb ehitamisel rakendada radoonikaitse meetmeid (EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“). Sellega välditakse majade siseõhu rikastumist radooniga üle lubatud piiri (200 Bq/m³).	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ülesandeid ja täpsusastet. ÜP koostamisel ja selle KSH läbiviimisel käsitletakse kiirgusohutust lähtudes ÜP ülesannetest ja täpsusastmest. ÜP KSH läbiviimisel täpsustakse võimalikke probleeme seoses pinnase radoonisisaldusega. Vastavalt olemasolevate andmete täpsusele, tuuakse radooni osas välja teadaolevad probleemsed piirkonnad ning piirkonnad, mis vajavad täiendavat uurimist. KSH väljundina määratakse tingimused, millega tuleb radooniriskiga piirkonnades arenduse järgmistes etappides arvestada. Ruumide siseõhu radoonisisalduse analüüsimine ja hindamine ei ole ÜP KSH ülesanne.
			Valgusreostus Uute kergliiklusteede planeerimisel arvestada võimaliku valgusreostusega ja vajadusel kavandada leevendavaid meetmeid.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades ÜP täpsusastet.
			Puhveralad Puhverala võib olla kõrghaljastusega haljasala, äri-või muu müra suhtes mittetundlike hoonete ala. Ühtlasi tuleb arvestada, et ühe-või kaherealine kõrghaljastus ei oma puhveralana müra vähendamisel praktilist väärtust, vaid on pigem visuaalse leevendusefektiga. Müra vähendamise eesmärgil rajatav kõrghaljastus peaks müra leevendava efekti tagamiseks olema vähemalt 30-50 meetri laiune.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.

			Kaitsevööndid Tervist toetava ja parendava elukeskkonna loomisel soovitame lähtuda põhimõttest, et kaitsevöönditesse (riigimaanteed, raudteed, kohalikud teed, elektriliinid jne) ei planeeritaks uusi elamuid ega sotsiaalobjekte. Tähelepanu tuleb pöörata ka võimalikele perspektiivsetele teedele ning nende kaitsevöönditele.	Arvestame võimalusel ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
	Keskkonnaamet	EELNÕU/ESKIIS 15.12.2021 nr 6-5/21/20454-4	Keskkonnaamet soovib siinjuures täpsustada, et üldjuhul ei ole Eestis ristipuud kaitse all. Kultuurimälestistena on nüüdseks kaitse alla võetud 14 ristimetsa, sh ka Piirivariku ristimets Antsla vallas. Märkite, et teadaolevad ristipuud on Antsla valla ÜP joonisel kohaliku tasandi kultuuripärandi objektidena ja nende kaitse peamine viis on omanikuhoid. Paraku ei ole ÜP jooniselt ristipuud eristatavad ja ÜP ei sisalda kohaliku tasandi kultuuripärandi –ristipuude säilimiseks vajalikke tingimusi. Sellest tulenevalt palume kaaluda veel säilinud ristipuude kohaliku kaitse alla võtmist, kuna tegemist on just kohalike inimeste kultuuripärandiga. Kohalikud inimesed ei saa ise ristipuude säilimist tagada, kuna maid ostetakse ja müüakse ning puudesaatust ei pruugi olla kohalike inimeste kätes. Seetõttu oleks vajalik ristipuude ümber looduskaitse seaduse mõttes kohalike kaitsealade moodustamine, et tagada omanikuhoid ristipuude kaitseks.	Inimeste, sh maaomanike teadlikkuse tõstmiseks vajavad ristipuud kui pärandkultuuri objektid, looduses tähistamist. Me ei pea vajalikuks kohaliku kaitse alla võtmist ja eraldi kaitsetsooni määramist. Kaardil kajastame ristipuud üheselt arusaadava ja eristuva leppemärgiga. Lisaks tähistada ristipuud ka looduses.
		EELNÕU/ESKIIS 9.11.2021 nr 6-5/21/20454-2	I. Looduskaitse ja ehituskeeluvöönd 1.1 Kohaliku tasandi kultuuripärand. Teeme ettepaneku võtta kohaliku kaitse alla kõik vallas asuvad ristipuud ja ristimetsad. Ristipuude kaitse alla võtmise eesmärgiks on ristipuude säilimine Antsla valla teede	1.1. Üldjuhul on Eestis ristimetsad ja -puud võetud kaitse alla kultuurimälestistena - ajalooliste looduslike pühapaikadena (nt Piirivariku ristimets Antsla vallas). Teadaolevad ristipuud on ÜP joonisel kohaliku tasandi kultuuripärandi objektidena (pärandkultuuriobjektid) ja nende kaitse peamine

		ääres (vältimaks puude mahavõtmist nt metsategemisel või tee laiendamisel). Antsla valla teedel on paljudes kohtades säilinud ristipuud või -puudegrupid. Ristipuu all mõistetakse teeäärset suuremat puud või üksikut puud ristimetsas, mille tüvesse lõikavad matuselised teel kalmistule ristimärgi. Ristipuud on osa kohaliku kogukonna matusekombestikust ka tänapäeval. Planeeringuga saab teha ettepaneku ristipuude kohaliku kaitse alla võtmiseks looduskaitseaduse (LKS) § 43 ja § 44 mõistes. Kohalik kaitse ristipuude puhul peab tähendama metsamajandamise keeldu (v.a murdunud ja kuivanud puude eemaldamine) ristimetsade alal. Ristipuude säilitamiseks tuleb säilitada neid ümbritsevad puud alana, kuhu tulevikus on jätkuvalt võimalik matuseriste teha. Üksikute ristipuude säilitamine ilma ümbritseva metsa kaitsmiseta ei ole piisav, sest tuultele avatud ristipuud üldjuhul murduvad paari aasta jooksul. Ristipuude ja –metsade kaitsevööndiks soovitame määrata 50 m. Teave teadaolevate ristipuude kohta on leitav Maaameti ristipuude kaardirakendusest.	viis on omanikuhoid. Leiame, et puudub vajadus ristipuude ümber LKS mõttes kohalike kaitsealade moodustamiseks, kuna nende tähtsus on enamasti lokaalne.
		1.2 Karula-Kaika kaitstavaks väärtuseks (väärtuslike maastike peamised väärtused tabelis 5) teeme ettepaneku lisada ajaloolised võrukeelsed nimekujud. Kuna ajalooliste kohanimed säilimine on omavalitsuse võimuses, peaks see omanäoline kultuuripärandi osa olema ka üldplaneeringu väärtuseks. Tegusena võiks planeerida ajalooliste kohanimed ennistamist väärtuslike maastike alal.	1.2. Meie hinnangul pole otseselt tegemist üldplaneeringu koostamise raames lahendatava teemaga. Täiendame seletuskirja, lisades väärtuslike maastike väärtuste puhul kaitstavaks väärtuseks „Ajaloolised võrukeelsed kohanimed”.

			1.3 ÜP lisas 6 on riiklike loodus- ja kultuuriväärtuste kaart Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) ja Kultuurimälestiste riikliku registri 10.09.2021 seisuga, millel on nii kaitstavad loodusobjektid kui kultuurimälestised märgitud punktobjektide ja polügoonidena. ÜP seletuskirja ptk 4.2. „Kaitstavad loodusobjektid“ on üldine ja viitab riiklikele õigusaktidele ja andmebaasidele, mis hoitakse jooksvalt aktuaalsed. Lisas 6 toodud kaardil ei ole vahet tehtud kaitstavate loodusobjektide liikidel LKS § 4 tähenduses ega kaitstavate liikide keskkonnaregistrisse kantud kasvukohtadel ja elupaikadel, millele rakendub LKS § 48 lg 4 alusel isendi kaitse. Veebikaardil on osad liikide leiukohad nimetatud tüübina kaitsealune liik ja osad kaitstav loodusobjekt. Palume kõikide liigileiukohtade puhul kasutada tüübinimetust kaitsealune liik. ÜP seletuskirja ptk 4.2 palume lisada kaitsealade, hoiualade ja kaitstavate üksikobjektide loetelu konkreetse kuupäeva seisuga, viitega riiklikele registritele ja märkega, et see info on ajas muutuv.	1.3 Korrigeerime sõnastust tüübinimetuse „kaitsealune liik“ kasutamisel. Üldplaneeringu koostamisel arvestatud kaitsealade, hoiualade ja kaitstavate üksikobjektide loetelu on toodud ÜP Lisas 5 „Ülevaade Antsla vallast“ ptk 7.
			1.4 KSH aruande eelnõu ptk 6.2. Mõju eelhindamine Natura 2000 võrgustiku aladele tabel 3 „Töenäoliste ebasoodsate mõjude määratlemine ja hindamine“ (lk 29) on märgitud, et Karula loodusala kaitse-eesmärgiks olevat liiki saarmas (Lutra lutra) ei ole nimetatud kaitsekorralduskavas. Keskkonnaamet täpsustab, et kaitsekorralduskavas on saarmas kirjeldatud lk 72, ptk 2.1.5.1., kus on märgitud, et kaitsekorraldusperioodi (2020-2029) jooksul saarma elupaikade asukohad Karula looduslalal täpsustakse.	1.4. Korrigeerime sõnastust - "liigi elupaiku ei ole KKR-isse kantud ning KKK alusel ei ole elupaigad teada, kuid tuleb välja selgitada".

			1.5 Samas tabelis liigi harilik vingerjas (<i>Misgurnus fossilis</i>) võimaliku mõju kirjeldamisel on eksitav sõnastus. Märgitud on, et Karula loodusala Antsla valda jäävas osas keskkonnaregistri andmetel liiki ei esine, kuid kaitsekorralduskava järgi on teda leitud Ähijärvest, mis asub Antsla valla territooriumil. Sõnastusest jääb mulje, et liigi esinemine Antsla valla territooriumil on ebaselge. Liigi kohta on kirjeldus kaitsekorralduskava ptk 2.1.3.2., kus on nimetatud, et 2018. aastal läbi viidud inventuuri käigus leiti liiki ühes Ähijärve seirekohas (2 isendit), ühtlasi on kaitsekorralduskavas märgitud, et keskkonnaregistris on andmed uuendamata. Seega tuleks võimaliku mõju kirjeldamisel siiski lähtuda asjaolust, et liik esineb Antsla vallas Ähijärves, kuigi registris on andmed uuendamata.	1.5. Korrigeerime sõnastust ning võimaliku mõju hindamisel lähtume andmetest, et liigi elupaik on Ähijärves.
			1.6 ÜP seletuskirja ptk 4.3.2, lk 41 on vajalik märkida ära ehituskeeluvööndi ulatuses erandeid tekitavad olukorrad (metsamaa erisus LKS § 38 lg 2, tiheasustusalala erisus LKS § 38 lg 1 p 3). Metsamaa erisust soovitame planeeringujoonistel graafiliselt pigem mitte kujutada, kuna see on ajaliselt liialt muutuv, küll aga on see oluline lisada märkusena.	1.6 Arvestame ettepanekuga ning täiendame seletuskirja. Tiheasustusalala erisused kanname kaardile.
			1.7 ÜP seletuskirjas ja joonistel on olemasolevate tiheasustusaladena määratletud, Antsla linn ja Kobela alevik. Ptk 3.2. (lk 14) on antud tiheasustusalala definitsioon, kuid siin jääb lahtiseks, kas üldplaneeringuga on planeeritud uusi tiheasustusalasid moodustada või olemasolevaid laiendada. ÜP seletuskirja ptk 6 on tehtud ettepanek Lusti küla Raudtee tänava ja Pika tee piirkonna tiheasustusalala koos vallale kuuluva Puhkeala kinnistuga liita Antsla linnaga.	1.7 Täiendame ÜP sõnastust tiheasustusalala definitsiooni osas. Kui LKS käsitleb tiheasustusalala eelkõige kui selgelt piiritletavat kompaktses asustusega ala, siis ÜP arvestab ka ala funktsionaalsust ja tiheasustusalala koosseisus võivad olla ka puhkealad jm asustusega seotud maakasutused. Lusti küla liitmine Antsla linnaga ei ole sisuliselt tiheasustusalala laiendamine,

			Üldplaneeringu seletuskirjas ja kaartidel on vaja üheselt määratleda laiendatavad ja moodustatavad tiheasustusalad (arvestades ka LKS § 41).	vaid eelkõige administratiivne muudatus, mille käigus liidetakse olemasolev tiheasustusalala Antsla linnaga. Antsla valla üldplaneering ei näe ette uute tiheasustusalade loomist või olemasolevate laiendamist LKS § 41 mõistes.
			1.8 Üle tuleb vaadata ka olemasolevate ja väljakujunenud ning üldplaneeringuga planeeritud hoonestatud alade teenindamiseks vajalike võimalike rajatavate teede (sh sillad, kergliiklusteed, matkarajad) ning tehnovõrkude ja -rajatiste (sh sademevee settetiigid, tuletõrje veevõtukohtad jms) vajadus. Kui üldplaneeringus ei näidata LKS § 38 lg 5 kohaste ehitiste täpseid asukohti, on perspektiivis taoliste ehitiste ehitamiseks ehituskeeluvööndisse vajalik detailplaneering.	1.8 Võtame teadmiseks.
			1.9 ÜP seletuskirja ptk 4.3.2. lk 41 on kantud üksnes Antsla linnas Veski tn 53 kinnistu detailplaneeringu alusel Keskkonnaameti nõusoleku saanud Lambahanna oja ja Nässmõisa järve kalda ehituskeeluvööndi vähendamine. Veski tn 53 kinnistu (katastritunnus 14401:002:0039) piires on ehituskeeluvööndit vähendatud Lambahanna oja kaldal 20 meetrini ja Nässmõisa järve kaldal 10 meetrini. Üldplaneeringu eelnõus on märgitud, et üldplaneeringuga täiendavaid ettepanekuid ehituskeeluvööndi vähendamiseks ei tehta. Juhime tähelepanu (planeerimisseaduse (PlanS) § 75 lg 1 p 12), et kuna uue üldplaneeringu koostamisel senine sama territooriumi hõlmav üldplaneering kaotab kehtivuse, siis kaotavad kehtivuse ka sellele antud nõusolekud (kaasa arvatud nõusolekud ehituskeeluvööndi vähendamiseks), seetõttu tuleks viia üldplaneeringu koostamise	1.9 Võtame teadmiseks ning täiendame seletuskirja. ÜP-sse on lisatud ettepanek Leese oja ehituskeeluvööndi vähendamiseks Antsla linna administratiivpiirides.

			raames läbi varasemate üldplaneeringutega antud ehituskeeluvööndi vähendamise kaardistamine, mis võimaldaks varasemate ehituskeeluvööndi vähendamiste nõusolekute kehtima jäämise ja kandumise uude planeeringusse. Ehituskeeluvööndi vähendamise kaardistamisel tuleks vastaval joonisel ning seletuskirjas või lisa kujutada/loetleda kõik varasemad ehituskeeluvööndi vähendamised. Üldplaneeringu tööprotsessi ja/või kooskõlastamise käigus annab Keskkonnaamet ka seisukoha, kas varasemad ehituskeeluvööndi vähendamised jäävad kehtima ja nendega võib uue üldplaneeringu puhul arvestada (kui olud on oluliselt muutunud, siis erandjuhul võib olla vajalik nende alade puhul ka uus ehituskeeluvööndi vähendamise kaalumine). Juhul, kui koostatava üldplaneeringu raames ei viida läbi ehituskeeluvööndi kaardistamist ja/või ei tooda välja, et eelmiste üldplaneeringutega on ehituskeeluvööndit vähendatud, siis automaatselt varasemad nõusolekud ehituskeeluvööndi vähendamiseks uude planeeringusse üle ei kandu.	
			1.10 Riigihalduse ministri 17.10.2019 määruse nr 50 „Planeeringu vormistamisele ja ülesehitusele esitatavad nõuded“ lisa 2 on toodud, millised kaardikihid peavad planeeringus olema, s.h. üleujutusala, ranna ja kalda ehituskeeluvöönd (EKV), tiheasustusalad ja supelrand. Seega peab ÜP seletuskirjas olema kirjeldatud ka piirangute lähtejoone määramine ning kõik EKV muudatused. EKV puhul peavad olema kajastatud EKV, EKV suurendamine, EKV vähendamine, varasema ÜPga vähendatud EKV ja kehtiva DPga vähendatud EKV. ÜP	1.10 Võtame teadmiseks.

			alusel ja DP alusel EKV vähendamised on erineva detailsusastmega seepärast tuleks need joonistel eristada. DP alusel on EKV-d vähendatud enamasti vaid konkreetsele DP lahendusele, mis tuleks planeeringukaardil markeerida polügoonina, mitte joonena. Soovitav oleks kõik EKV muudatused nummerdada, et neile oleks võimalik seletuskirjas lihtsamini viidata. Kunagi vähendatud EKV tagasiviimine seaduses kehtestatud joonele ei vaja KeA kooskõlastust.	
			II Metsandus 2.1 ÜP seletuskirja ptk 4.2.3 Rohevõrgustik, tingimused rohevõrgustiku toimimiseks märgitakse, et: „Raadamine rohevõrgustiku aladel ei ole üldjuhul lubatud. Erandid on lubatud kaalutlusotsusena, nt tehnilise taristu objekti või karjääri kavandamisel, olemasolevate objektide (maaparandussüsteem, elektriliinid jm) hooldamisel, põllumaaga piirnevatel aladel jm põhjendatud juhul“. Tingimused tugialal: „Metsamaa raadamine tugialal on üldjuhul keelatud.“ Märgime, et metsaseaduse § 32 lg 1 järgi on raadamine raie, mida tehakse, et võimaldada maa kasutamist muul otstarbel kui metsa majandamiseks. Sama paragrahvi lg 2 kohaselt tehakse raadamist dokumendi alusel, mis on aluseks maa kasutamiseks muul otstarbel kui metsa majandamiseks. Kui võrd raadamine on raie, mida on vajalik teostada mingi muu metsa majandamisest erineva eesmärgi saavutamiseks, siis tuleb raadamise lubamisel hinnata, kas on olemas luba tegevuseks, mille tarbeks raadamist soovitakse. Raadamist tehakse, et võtta maa kasutusse muul otstarbel kui metsa majandamiseks (nt hoonestamine ala, kaevandamine). Metsa raadamiseks on	2.1 Täiendame seletuskirja.

			vaja mingit alust, näiteks ala hoonestamiseks on selleks reeglina ehitusprojekt, kaevandamise puhul kaevandamisluba. Parem oleks reguleerida üldplaneeringuga rohevõrgustiku ala metsamaale ehitamist, kaevandamist, metsamaa muutmist põllumaaks jne raadamist nõudvaid arendusi, mitte raadamist. Raadamine on raie mis eelneb metsamaale ehitamisele, kaevandamisele jne. Lisaks juhime tähelepanu, et raadamist on vaja teha ka ajutiselt kasutusest välja jäänud põllumaa taas põllumaana kasutusele võtmisel. Kui põllumaa on ajutiselt kasutusest väljas ja vahepeal on alale kasvanud metsa tunnustele vastav puittaimestik, siis selle likvideerimiseks tuleb metsa raadata.	
			2.2 ÜP seletuskirja ptk 4.7.1. Kõrgendatud avaliku huviga alad, tingimused KAH alade majandamiseks märgitakse: „Lageraiet tehakse maastikku sobitaval” Märgime, et see on väga üldsõnaline tingimus mis jätab rakendamisel palju tõlgendusruumi, mida tuleks täpsustada. „Lageraielangile jäetakse säilikpuud kasvama grupidena; lageraie järgselt uuendatakse raiesmikele järgneval uuendamisperioodil; enne raiesmiku uuenemist ei tehta uut lageraiet raiesmikuga piirneval metsaeraldisel;” Juhime tähelepanu, et metsaseadus reguleerib raiesmike uuendamise ja uuenemise kohustust, samuti seda, millal saab raiet kavandada raiesmikuga piirneval eraldisel, kas seda on vaja täiendavalt üldplaneeringuga reguleerida. Kui soovitakse üldplaneeringuga	2.2 KAH alad on RMK halduses olevad alad ning metsade majandamise tingimused neil on määratud koostöös RMK-ga. Tingimusi täpsustatakse konkreetsete alade metsatööde planeerimisel arvestades kogukonna ettepanekutega. Täiendatud 19.05.2022 KAH alade sõnastust ja tingimusi muudetud.

			seada metsaseadusest erinevaid tingimusi, siis tuleb need selgelt välja tuua. „Raietööde käigus tekkinud raidmed koristatakse kasutatavate metsateedelt ja -radadelt; Maapinna ettevalmistamise käigus ei kahjustata kasutatavaid metsateid ja -radasid; Turberaiet tehakse juhul, kui metsa kasvutingimused võimaldavad tagada metsa uuendamise.“ Arusaamatuks jääb mida on selle tingimusega täpselt mõeldud. Turberaiete tegemist reguleerib metsaseadus, kui tahetakse seada metsaseadusest erinevaid tingimusi, tuleb need selgelt sõnastada.	
			2.3 Alad, kuhu üldplaneeringust tulevad metsa majandamisele piirangud või tingimused, peavad saama digitaalsele kaardikihile, et Keskkonnaametil oleks võimalik neist oma töös lähtuda.	2.3 Võtame teadmiseks.
			III Vesi 3.1 PlanS § 75 lg 1 p 3 kohaselt on üldplaneeringu üks ülesandeid tehnovõrkude ja -rajatiste üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine ning § 75 lg 1 p 30 kohaselt on sanitaarkaitsealadega veehaarete asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Arvestades eelnevat palume üldplaneeringule kanda reoveepuhastid koos kujadega ning veehaarded koos sanitaarkaitsealadega, kuna nendega kaasnevad kitsendused võivad mõjutavad uusarendusi.	3.1 Täiendame kaardikihti ruumiandmetega biopuhastite ja ÜVK suurkaevude osas.
			3.2 PlanS § 75 lg 1 p 5 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne avalikus veekogus kaldaga püsivalt ühendatud või kaldaga funktsionaalselt seotud ehitise üldiste	3.2 Üldplaneering hõlmab nii Antsla valla maismaa- kui ka vee-ala. Kuna avalikus kasutuse olevate veekogude kasutus on Antsla

			ehituslike tingimuste ja asukoha määramine. Juhime tähelepanu, et veeseadus eristab avalikke veekogusid, mis kuuluvad riigile ega ole tsiviilkäibes, (veeseaduse § 23) ja avalikult kasutatavaid veekogusid (§ 24). Juhime tähelepanu, et Antsla valla ÜP seletuskirjas ptk 4.3.6 ja KSH eelnõudes on käsitletud aga avalikult kasutatavas veekogus kaldaga püsivalt ühendatud või funktsionaalselt seotud ehitisi. Palume temaatikat täpsustada.	valla jaoks oluline teema, peeti vajalikuks antud küsimust ÜP-s käsitleda analoogselt avalikele veekogudele.
			3.3 ÜP seletuskirja ptk 1.2.5 Väärtustatud järved, kus märgitakse: „Valla rohkeid järvi (sh pais- ja tehiskärvi) kasutame elukeskkonna atraktiivsuse tõstmiseks. Säilitame paisude võrgustiku. (lk 10)“ Palume täpsustada ja esitada valla seisukohast oluliste paisude nimestiku koos põhjendustega lisaks kaardile kantule.	3.3 Lisame paisude nimekirja KSH aruandesse.
			3.4 ÜP seletuskirja ptk 4.3.7 Paisud, kus märgitakse: „Paisul, alates paisutuskõrgusest 0,3 m, peab olema vee erikasutusluba.“ Täpsustame, et alates 1.10.2019 jõustunud veeseaduse § 2 lg 2, § 191 lg 1 ja keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 41 lg 1 p 1 kohaselt annab Keskkonnaamet vee erikasutusloa asemel keskkonnaloa. Lisame, et VeeS § 188 lg 1 p 3 kohaselt ei ole keskkonnaloa vaja paisutamiseks, kui vooluveekogu looduslikku veetaset tõstetakse kuni üks meeter, välja arvatud juhul, kui paisutatakse veekogu või selle lõiku, mis vajab kaitset LKS § 51 lg 2 alusel kehtestatud nimistusse kantud lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaigana.	3.4 Lisame paisude nimekirja KSH aruandesse. Täpsustame ÜP seletuskirja.

			3.5 ÜP seletuskirja ptk 4.2.3 Rohevõrgustik, tingimused rohevõrgustiku toimimiseks, lk 37 märgitakse: „Olemasolevatel paisjärvedel (nt kalakasvandused ja puhkeväärtusega järved) võib jätkata paisutamist ning veetaseme reguleerimist senistel tingimustel.“ Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et õiguse paisutamise jätkata või mitte annab KeÜS § 41 lg 1 p 1 ja VeeS § 187 p 7 alusel ning § 191 lg 1 kohaselt Keskkonnaamet ning saab seega ka otsustada, kas paisutamise jätkata või mitte. Seega pole nimetatud selgitus päris korrektne, sama täpsustada KSH aruande eelnõu lk 54.	3.5 Täpsustame tingimust.
			3.6 ÜP seletuskirja ptk 4.2.3 Rohevõrgustik, tingimused rohekoridoris märgitakse: „Vältida paisude rajamist rohekoridori staatuses olevatele vooluveekogudele, kui see halvendab rohekoridori toimimist. Veekogu tõkestamisel tammidega tuleb anda hinnang elustiku migratsioonitingimustele KMH käigus“. Täpsustame, et veekogu paisutamisel tõkestatakse veekogu üldjuhul paisude- mitte tammidega. Tammid rajatakse üldjuhul veekogu voolu suunamiseks või kaitseks veekogu üleujutuste ja lainete või hoovuste purustava toime eest. Lisame, et absoluutne KMH nõue ei tulene antud juhul õigusaktist, seega pole sellele viitamine korrektne. KMH vajaduse otsustamine on antud juhul pigem kaalutlusotsus, mille teeb otsustaja. Veekogumite seisundi aspekte on küll laiemalt kajastatud, kuid ÜP-s peaks ka selgemalt olema välja toodud pinnavee kaitse eesmärgid ja nende seisund.	3.6 Täpsustame tingimust. Kaalume vajadust käsitleda täpsemalt pinnavee kaitse eesmäärke ja nende seisundit.

			3.7 KSH aruande eelnõu lk 9 märgitakse, et „kalade rändetingimuste tagamise vajaduse ja võimalike lahenduste (kalapääsud) leidmise osas tuleb riigiasutustel ja kohalikul omavalitsusel teha koostööd.“ Keskkonnaamet on seisukohal, et koostööd ei pea mitte ainult kohaliku omavalitsuse ja riigiasutuste vahel tegema, vaid kaasata tuleb antud juhul ka paisu omanikud, palume täpsustada.	3.7. Täpsustame sõnastust.
			3.8 KSH aruande eelnõu lk 54 märgitakse, et: „Vallas on 27 paisjärve ja 22 tehisejärve, mis on tekkinud jõgede ja ojade paisutamise tulemusena. Veekogu paisutamine on tegevus, millega tõstetakse vooluveekogusse ehitatud ehitise (edaspidi pais) vooluveekogu looduslikku veetaset rohkem kui 0,3 meetrit“ Soovitame nimetatud paisjärvede nimekiri ka välja tuua.	3.8 Kaalume paisjärvede nimekirja välja toomist.
			3.9 KSH aruande eelnõu lk 54 märgitakse, et „Antsla vallas Keskkonnaregistrisse kantud 40-st säilinud paisust valdav enamik on kaladele ületamatud. ÜP-ga ei kavandata objekte ja tegevusi, mis võiksid kalade rändetingimusi halvendada, samuti ei kavandata tegevusi kalade rändetingimuste muutmiseks (nt paisutuse likvideerimist).“ Palume täpsustada, millised on need nimetatud 40 paisu ning lisada nimekiri.	3.9 Lisame paisude nimekirja KSH aruandesse.
			3.10 KSH aruande eelnõu ptk 7.5.1. märgitakse, et Antsla vallas üle 2000 ie koormusega reoveepuhasteid ei ole. Täpsustame, et Antsla reoveepuhasti on 2020. a rekonstrueeritud ning rajatud annuspuhasti, selle projekteeritud koormus on üle 2000 ie.	3.10. Täpsustame sõnastust.

			3.11 KSH aruande eelnõu ptk 7.17 üleujutustega arvestamine, kus üleujutatav ala on määratud ja kaardile kantud. Palume täpsustada, kas seoses sellega muutuvad ka kaldakaitsevööndi ulatused.	3.11 Selgitame, et üleujutusohuga ala on ala, kus ehitustegevuse kavandamisel tuleb arvestada üleujutusohuga. Kaldakaitsevööndite ulatused sellega seoses ei muutu.
			3.12 KSH aruande eelnõu ptk 9.1.2. on üldiste tingimuste juures märgitud, et: „Omapuhasti asukoha valikul tuleb lähtuda veeseaduse §-s 102 toodud tingimustest.” Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et omapuhasti rajamisel ei piisa ainult veeseaduse § 102 nõuete järgimisest, arvestada kõiki kehtivaid nõudeid.	3.12 Täpsustame tingimust.
			3.13 KSH aruande eelnõu ptk 9.1.2 on hajukoormuse vähendamise meetmena toodud - Vedelsõnniku laotusplaanide kooskõlastamine ja kinnitamine. Märgime, et kehtiva veeseaduse (jõustus alates 01.10.2021) kohaselt vedelsõnniku laotusplaanide kooskõlastamise vajadust enam ei ole.	3.13. Täpsustame tingimust.
			3.14 KSH aruande eelnõu 9.1.13. (lk 114 teine jaotis) – omapuhasti rajamisel tuleb lähtuda kõikidest kehtivatest nõuetest, mitte ainult veeseaduse § 108, palume korrigeerida.	3.14. Täpsustame tingimust.
			3.15 Lisa 5, Ülevaade Antsla vallast, ptk 28, tabel 26 täpsustame, et keskkonnakompleksluba nr L.KKL.VÕ192915 ei kehti alates 01.01.2021, kuna Ühinenud Farmid AS lõpetas Anne veisefarmis tegevuse.	3.15 Täpsustame dokumenti ajakohase infoga. Täiendatud 01.04.2022 Lisa 5 sisu üldplaneeringu koostamise käigus enam ei täiendata.

			IV Radoon Kuna nii KSH aruande eelnõus kui ka ÜP seletuskirjas kasutatakse radooni teema käsitluses sarnaseid või osaliselt kattuvaid formuleeringuid, siis korduste vältimise huvides on allpool viidatud KSH aruande eelnõu tekstile, kuid märkused ja tähelepanekud kehtivad ka ÜP seletuskirjas vastavate lõikude sõnastuste kohta. 4.1 KSH aruande eelnõu lk 11 pinnase radooniriski käsitlev lõik: „Kõrge radooniriskiga piirkondades (ja nendega piirnevatel normaalse radooniriskiga aladel) tuleb enne elamute ja avalike hoonete kavandamisest (hooned, kus inimesed viibivad pikemat aega järjest, nt lasteaiad ja koolid) teha pinnase radoonitaseme mõõtmised“; KSH aruande eelnõu lk 81 viimane lõik: „Lähtudes Eesti Vabariigi standardist EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“ 122 tuleb elamutele ja avalikele hoonetele, kus inimesed viibivad pikemat aega järjest (nt lasteaiad ja koolid), teha pinnase mõõtmised alati.“; KSH aruande eelnõu lk 82 teine lõik: „Võttes arvesse radooniriski kaardi üldistusastet ning kirjeldatud kõrget radooniriski taset valdavas osas Antsla valla territooriumist, osutub vajalikuks radooniuuringute tegemine enne uute hoonete projekteerimist kogu valla territooriumil.“ Keskkonnaamet märgib, et pinnaseõhu radoonisisaldusel puudub iseseisev tähendus kiirgusohutuse seisukohast. Oluline on hoonete siseõhu radoonisisaldus, mille aasta keskväärtus hoone tavapärasel	4.1. Võtame teadmiseks ning täpsustame sõnastust ja tingimusi ÜP-s ja KSH-s.
--	--	--	---	---

			kasutamisel, nn viitetase, on õigusaktidega reguleeritud. Vastavalt standardile EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“, millest projekteerimise käigus on soovitatav juhinduda, on pinnaseõhu radoonisisaldus üks rohkem kui kümnest sisendparameetrist, mille põhjal on võimalik arvutuslikult hinnata tulevase hoone siseõhu radoonisisaldust. Pinnaseõhu radoonisisalduse mõõtmise vajadust saab eelnevalt hinnata muude sisendparameetrite eeldatavatest väärtuste vahemikest lähtuvate arvutustega. Pinnaseõhu radoonisisalduse mõõtmise kasulikkust (informatiivsust) võib mõjutada ka see, kui sügavalt kuulub eemaldamisele olemasolev pinnas ja kas ja mil määral kasutatakse eemaldatud pinnast hiljem samal objektil täitepinnasena või on viimane pärit mujalt. Eriti võib nimetatud asjaolu ette tulla suuremate objektide ehitamisel. Antsla vallas on projekteerimise lähteülesandes asjakohane viidata võimaliku radooniprobleemi käsitlemise vajadusele, kuid pinnaseõhu uuringu vajaduse üle otsustamise võiks jätta projekteerija pädevusse.	
			4.2 KSH aruande eelnõu lk 81 radooni teema esimene lõik: „Radoon kahjustab sissehingamisel kopse.“ Väide on liiga kategooriline. Mõju atomaarsel tasandil ei pruugi viia koe kahjustuseni. Radooni mõju avaldumine on tõenäosusliku iseloomuga ja on erineva siseõhu radoonisisaldusega eluruumide elanikegruppide haigestumuse uurimisel statistiliselt täheldatav pärast aastakümneid kestnud mõju all viibimist.	4.2. Täpsustame sõnastust.

			Täpsem on öelda, et radoon on kopsuvähi tekkimise riskitegurite hulgas suitsetamise järel tähtsusest teisel kohal.	
			4.3 KSH aruande eelnõu lk 81 radooni teema teine lõik: „Ohtlikuks pinnaseõhu radoonisisalduseks loetakse näitajaid üle 50 kBq/m ³ .“ Kuna pinnaseõhus sisalduv radoon ei ole otsese ohu allikas, kasutakse viimasel ajal erialases kirjanduses ja õigusaktides neutraalsemaid termineid kui oht või ohtlikkus. Näiteks keskkonnaministri 30.07.2018 määruses nr 28 „Tööruumide õhu radoonisisalduse viitetase, õhu radoonisisalduse mõõtmise kord ja tööandja kohustused kõrgendatud radooniriskiga töökohtadel“ kasutatakse väljendit kõrgendatud radooniriskiga maa-ala.	4.3. Täpsustame sõnastust.
			4.4 KSH aruande eelnõu lk 81 eelviimase lõigu viimane lause: „Eelkõige võivad probleemid tekkida normaalse ja kõrge radoonitaseme äärealadel.“ Siinkohal võiks täpsustada, mida on silmas peetud. Pinnaseõhu radoonisisaldusega mitteametavastamisest tekkida võiv probleem võib ikkagi olla seda tõsisem, mida kõrgem on pinnaseõhu radoonisisaldus. Nähtavasti on mõeldud asjaolu, et normaalse ja kõrge radoonitaseme äärealadel on ainuüksi radoonikaardi usaldamisel suurem võimalus eksida.	4.4. Täpsustame sõnastust.
			4.5 KSH aruande eelnõu lk. 81-82: „Lisaks tuleb detailsemad radooniriski uuringud teha enne elamute, olme- ja teiste samaotstarbeliste hoonete projekteerimist nendel aladel, kus radooni (Rn) sisaldus pinnaseõhus ületab lubatud piirväärtuse (50 kBq/m ³)“;	4.5. Täpsustame sõnastust.

			KSH aruande eelnõu lk 107: „Aladel, kus radooni sisaldus pinnaseõhus ületab lubatud piirväärtuse (50 kBq/m³)“ Sõnastus on eksitav. Pinnaseõhu radoonisisaldusele kui looduskeskkonna parameetrile ei ole kehtestatud ega põhimõtteliselt ka saa kehtestada „lubatud piirväärtust“. Standardis EVS 840:2017 toodud pinnaseõhu radoonisisaldusi tuleb käsitada kui lähtepunkte ühtede või teiste radoonikaitsemeetmete valikul. Vaata ka punkti 4.1 juures toodud märkust detailsemate radooniuuringute nõutavuse kohta. Standardi EVS 840:2017 lk. 10 esimeses lõigus on kirjeldatud pinnaseõhu radoonisisalduse mõõtmisel esineda võivaid mõjureid ja määramatusi, mistõttu saadavate tulemuste järgi on otstarbekas kavandada radoonikaitsemeetmeid teatud varuga.	
			4.6 KSH aruande eelnõu lk 82 teise lõigu viimane lause, samuti lk 107: „Radoonimõõtmised tuleb tellida atesteeritud mõõtjalt.“ Mõõteseaduses ja selle § 5 lõigete 4 ja 5 alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri 13.12.2018 määruses nr 64 „Nõuded mõõteprotseduurile ja mõõtja erialasele pädevusele ning pädevuse hindamise ja tõendamise kord“ puudub atesteeritud mõõtja mõiste. Eestis hindab mõõtja pädevust Eesti Akrediteerimiskeskus. Radooni mõõtmine pinnaseõhus on Eestis akrediteeritud ainult ühel ettevõttel. Lisaks on veel üks ettevõtte, kel on akrediteering siseõhu radoonisisalduse mõõtmise vallas, kuid kes teostab ka pinnaseõhu radoonimõõtmisi. Eeltoodust lähtudes võib olla praktilisem sõnastada viited mõõtja pädevusele soovitusena.	4.6. Täpsustame sõnastust ja tingimusi.

			4.7 KSH aruande eelnõu lk 82 eelviimane lõik: „Koh- tades, kus pinnaseõhu radoonisisaldus on üle 50 kBq/m³, tuleb rakendada meetmeid hoonete si- seõhu radoonisisalduse vähendamiseks 123 .” Viide 123 on standardile EVS 840:2017. Palume veenduda, kas standardis vastav väide esineb. Meetmed hoone siseõhu radoonisisalduse vähendami- seks võivad olla vajalikud ka väiksema pinnaseõhu radoonisisalduse juures kui 50 kBq/m³.	4.7. Täpsustame sõnastust.
			4.8 KSH aruande eelnõu lk 82 eelviimane lõik: „Sel- lega välditakse majade siseõhu rikastumist radooniga üle lubatud piiri (200 Bq/m³).” Siseõhu radoonisisaldusele ei ole kehtestatud „lu- batud piiri” 200 Bq/m³, välja arvatud koolieelsetes lasteasutustes ja koolides. Eelpool nimetatud kesk- konnaministri määrusega nr 28 on kehtestatud õhu radoonisisalduse viitetase tööruumides 300 Bq/m³ ning ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 28.02.2019 määrusega nr 19 „Hoone ruumiõhu radoonisisal- duse ja hoone tarindi ehitusmaterjalidest siseruu- midesse emiteeritavast gammakiirgusest saadava efektiivdoosi viitetase” hoone ruumiõhu radoonisisal- duse viitetase 300 Bq/m³. Viitetase ei ole lubatud piir, vaid väärtus, millest kõrgema näitaja korral tuleb kaaluda meetmete rakendamist kiirituse vähendami- seks. Saadav kiiritus sõltub ka ruumi kasutusajast ja mitte alati ei pruugi kiirituse vähendamiseks olla vajalik õhu radoonisisalduse vähendamine. Kiirgu- sohutuslike meetmete kavandamisel järgitakse ka nn ALARA põhimõtet – as low as reasonably achievable – ehk ehituslike meetmete kavandamisel ei ole eesmärk saavutada mitte ainult viitetasemele vastavat taset,	4.8. Täpsustame sõnastust.

			vaid madalaimat mõistlike kulutustega saavutatavat taset.	
			4.9 KSH aruande eelnõu lk 107 viimane lõik: „Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad ennetada ja vajadusel leevendada radoonist tulenevat olulist negatiivset mõju inimese tervisele.” Radoonikaitsemeetmed aitavad ennetada (ära hoida) kopsuvähi tekkimist, kuid mitte leevendada juba tekkinud kopsuvähi mõju.	4.9. Täpsustame sõnastust.
			V Jäätmed 5.1 ÜP seletuskirja ptk 5.5 kohaselt asub Antsla valla jäätmejaam Lusti külas, üldplaneeringuga uusi jäätmejaamasid kavandatud ei ole. Samas punktis „Tingimused jäätmemajanduse tagamiseks” on toodud, et kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskoha rajamisel peab olema tagatud elanike mugav ligipääs jäätmejaama. Jäätmejaamu justkui kavandatud ei ole, palume täpsustada, kas siin on mõeldud siiski jäätmepunkte/jäätmemaju. Lisaks on toodud tingimustena tagada elanikkonnale jäätmete taaskasutuse kindlustamiseks mõistlikus kauguses ja mahus liigiti kogutavate jäätmete kogumisvõrgustik ning tagada optimaalne ehitus- ja lammutusjäätmete ning probleemtoodetest tekkinud jäätmete kogumis- ja käitlusvõrgustik, pöörates erilist rõhku biolagunevate jäätmete kogumisele. Kuid kuidas neid tagatakse jääb arusaamatuks, palume täpsustada.	5.1 ÜP tingimused kehtivad ka nendele perspektiivsetele objektidele, mida hetkel kavandatud pole, kuid võivad 10-15 aasta perspektiivis päevakorda kerkida. Täpsustame seletuskirja, kuidas on mõeldud jäätmete kogumist tõhustada.

			5.2 KSH aruande eelnõu ptk 7.16 kohaselt ehitusjätmeid Antsla jäätmejaama ära anda ei saa, vaid ehitusjätmeid saab ära anda vastavat õigust omavale jäätmevedajale, tellides selleks koju sobiva suurusga konteineri. Ehitusjätmed saab viia ka ise sellisesse jäätmejaama, kus ehitusjätmeid vastu võetakse (lähim on Võru Jäätmekeskus Umbsaarel). Kas see on optimaalne kogumis- ja käitlusvõrgustik? Juhime tähelepanu, et Võru Jäätmekeskus Umbsaarel pole täpne. Palume kasutada Umbsaare ümberlaadimisjaam või MTÜ Võru Jäätmekeskuse Umbsaare ümberlaadimisjaam. Samuti puudub info jätmete taaskasutuse kindlustamiseks mõistlikus kauguses ja mahus liigiti kogutavate jätmete kogumisvõrgustiku kohta.	5.2. Täiendame sõnastust. Perspektiivne ehitusjätmete äraandmise koht on Antsla jäätmejaama juures.
			5.3 KSH aruande eelnõu ptk 7.16 kohaselt Antsla vallas ei asunud (ja ka praegu ei asu) ühtegi prügilat. Keskkonnaamet täpsustab, et Antsla valla territooriumil asub endiselt suletud Püve prügila ning endise Urvaste valla territooriumil suletud Kuldre prügila. Palume KSH aruandes ja üldplaneeringus kajastada Antsla vallas asuvaid suletud väikeprügilaid (Püve ja Kuldre), et ajalooline info nende kohta säiliks ja alale ei kavandataks sobimatut arendust. Palume lisada need prügilad kaardile.	5.3 Täpsustame aruannet. Lisame Kuldre ja Püve suletud prügilad joonisele.
			5.4 KSH aruande eelnõu ptk 7.16 kohaselt lisaks Antsla jäätmejaamale on Antsla linnas veel kolm jäätmekäitluskohta (Tööstuse 7 jäätmekäitluskoht, Tööstuse tn 7, Antsla, Tselluvilla tootmiskompleks), mis kuuluvad eraettevõtetele. Juhime tähe-	5.4 Täiendame KSH aruande sõnastust.

			lepanu, et Tööstuse 7 jäätmekäitluskoht ja Tööstuse tn 7, Antsla on sama (st üks) töötav jäätmekäitluskoht. Samas punktis on kirjas, et kompostimisväljak on rajamisel Antsla jäätmejaama juurde ning lisaks on kompostimiskohad kalmistute juures. Palume täpsustada kas kompostimiskohad kalmistute juures on kogumiskohad või töötlemiskohad. Lisaks palume täpsustada, millised on Antsla jäätmejaama juurde rajamisel oleva kompostimisväljaku keskkonnamõju ning asukohast tingitud kitsendused.	
			Keskkonnaamet palub ÜP-d ja KSH aruande eelnõu eeltoodu alusel täiendada ja parandada. Lisaks palume üle kontrollida viidatud veebilingid, kuna Keskkonnaministeeriumi ja haldusala kodulehekülgi on uuendatud ning seetõttu osad veebilingid ei tööta. Täiendavalt juhime tähelepanu, et KSH aruande eelnõu sisukorras on viited valedele lehekülgedele.	5.5 Kontrollime ja korrigeerime veebilinkide viited.
		LÄHTESEISUKOHAD 29.10.2020 nr 6 5/20/16462 2	Lisa 2 ülevaade Antsla vallast ptk 7, kaitstavad loodusobjektid on välja toodud EELISE andmete seisuga 10.06.2020, mis on eksitavad. Näiteks on kehtestatud Karula rahvusparki uus kaitsekorralduskava, Metsavajakute looduskaitseala asemel on kaitsealad moodustatud Vabariigi Valitsuse 26.02.2019 määrusega nr 11 "Laane-ja salumetsade kaitseks looduskaitsealade moodustamine ja kaitse-eeskiri" jne. Kuna EELIS on ajas muutuv andmebaas, soovitame kaitsealuste loodusobjektide infot perioodiliselt, s.h. vahetult enne planeeringu vastuvõtmist kindlasti uuendada ja märkida alati ära andmete väljavõtte aeg. Kaitstavate loodusobjektide osas tuleb arvestada kehtestatud	Lisa 2 on täpsustatud. Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Üldplaneeringu joonisel ei kajasta me üldjuhul olemasolevat olukorda. Väärtuste ja piirangute joonisel kajastame üldplaneeringuga kavandatavaid või muudetavaid objekte ja alasid (nt ehituskeeluvöönd).

			kaitse-eeskirjadest ja neis seatud tingimustest (sh arvestada kaitse-eesmärkide ja väärtustega), seejuures soovitame seletuskirjas nimetada ka Vabariigi Valitsuse määruse, millega ala kaitsekord ja kaitse-eesmärk on kehtestatud, number ja vastuvõtmise kuupäev ning viited kaitsekorralduskavadele. Tuua välja kaitstavate loodusobjektide kattuvus puhke- ja virgestusaladega, külastustaristu ning arvestada projekteeritavate objektidega.	
			Üldplaneeringu teemajooniste koostamise osas täpsustame lisaks, et LKS § 53 lg 1 kohaselt on I ja II kaitsekategooria liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine massiteabevahendites keelatud, sama põhimõtet Keskkonnaamet rakendab ka planeeringute puhul. Seega on kaks võimalust: -Koostada planeeringust kaks versiooni –avalik versioon ja ametkondlikuks kasutuseks mõeldud versioon (esimeses I ja II kaitsekategooria liikide leiukohti ja püsielupaiku (PEP)planeeringujoonistel ei kujutata, teisel kujutatakse); -Või kujutada planeeringu avalikus versioonis I, II ja III kaitsekategooria liike ja PEP-e „tsenseeritult” –näiteks ühe tingimärgiga „kaitstava liigi leiukoht/püsielupaik” eraldamata kaitsekategooriaid. Põhiprobleemiks on siin ringikujulised I kaitsekategooria liikide PEP-id.	Teadmiseks võetud. Kasutame teist varianti kaitsealuste liikide ja püsielupaikade kajastamisel ÜP avalikus kaardirakenduses. Joonisel me olemasolevat olukorda ei kajasta.
			Palume teemajoonisel käsitleda ka kalda piiranguvööndi (LKS § 37), ehituskeeluvööndi (edaspidi EKV; LKS § 38) ja veekaitsevööndi (VeeS § 29) ulatust, samuti EKV lähtejoone määramist. EKV lähtejoone määramisel tuleb arvesse võtta ka täiendavad kohapõhised asjakohased andmed. Veekogude ehituskeeluvööndite ulatuses (LKS § 38) on vajalik käsitleda	Arvestame üldplaneeringu koostamisel veekogude kalda piiranguvööndite, ehituskeeluvööndite ja veekaitsevöönditega, täpsustades vajadusel seadusest tulenevatel alustel kaitsevööndite ulatust.

			ka asjakohaseid erandeid, mis tulenevad LKS § 38 lg 4 ja 5, samuti kaldaastangu erisus LKS § 35 lg 5, kor-duva üleujutusega veekogude ranna või kalda piiran-guvööndi erisus LKS § 35 lg 4 ning metsamaa erisus LKS § 38 lg 2 ja erisus tiheasustusalal LKS § 38 lg 1 p 3. Metsamaa erisust ei ole vajalik planeeringujoonistel graafiliselt kujutada seetõttu, et olukord on ajaliselt muutuv, kuid vajalik on lisada vastav märkus seletus-kirja.	
			Tiheasustusalade täpsustamisel palume seletuskirjas ja joonistel määratleda üheselt olemasolevad, laien-datavad ja moodustatavad tiheasustusalad, kusjuures tuleb juhinduda ka LKS §-st 41. Üldplaneeringu mas-taapi arvestades tuua välja olulisemad LKS § 38 lg 4 ja 5 erisuste alla kuuluvad objektid, nt tiheasustusalal olemasolev ehitusjoon, supelrannad, planeeritavad avalikult kasutatavad teed (sh kergliiklusteed), pla-neeritavad tehnovõrgud ja rajatised, sadamate, sildu-mis-ja randumiskohtade võrgustik ning juurdepääsud neile.	Teadmiseks võetud.
			EKV vähendamise osas EKV vähendamise kaardista-misel (joonisel) ning seletuskirjas või lisas kujutada ning loetleda varasemad EKV vähendamised, sest va-rasemad nõusolekud EKV vähendamiseks uude pla-neeringusse automaatselt üle ei kandu.	Arvestame üldplaneeringu koostamisel vee-kogude kalda piiranguvööndite, ehitus-kee-luvööndite ja veekaitsevöönditega, täpsus-tades vajadusel seadusest tulenevatel alus-tel kaitsevööndite ulatust. Üldplaneeringu koostamise käigus analüüsi-takse varasemate üldplaneeringutega, kuid ka detailplaneeringutega antud EKV vähen-damisi ning kaalutakse nende kehtima jää-mist või EKV vähendamise tühistamist.

			Palume täpsustada ka kallasraja sulgemise ja ümbersuunamise vajadus Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 39 lg 3 kohaselt otsustatakse kallasraja sulgemine üldplaneeringuga.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Lisa 2 ülevaade Antsla vallast, lk 52 märgitakse, et <i>Antsla valla territooriumil ei ole registreeritud ajaloolisi looduslikke pühapaiku, arheoloogilisi leiukohti</i> , mis ei ole korrektne. Palume lisada nimekirja arheoloogiamelestis nr 13092 Kivikalme, mis asub Antsla ja Valga valla piiril, aga puhverala ulatub Antsla valla territooriumile. Samuti palume lisada üldplaneeringusse ristipuude ja ristimetsade info ristipuude kaardikihilt ja looduslike pühapaikade kaardikihilt), sh Piirivariku ristimetsa, mille osas on alatatud muinsuskaitse alla võtmine.	Lisa 2 on täpsustatud. Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Palume lisaks üleujutusohlike alade kõrgvee piiri täpsustamisele (mis ei võrdu LKS § 35 lg 4 kohaste korduvate üleujutustega aladega ega piirdu vaid maandamiskava alusel määratud üleujutusohuga riskipiirkondadega), määratleda ka üleujutusohuga aladel ehitustingimused.	Arvestame üldplaneeringus ehitustingimuste määramisel teadaolevate üleujutusprobleemidega aladega.
			Juhime tähelepanu, et Karula rahvusparki väärtuseks ja kaitse-eesmärgiks on kultuuripärand –inimese ja looduse koosmõjul kujunenud kultuurmaastikud, asustusstruktuur, piirkonnale iseloomulik materiaalne ja vaimne kultuuripärand, kohaliku keskkonnaga seotud traditsiooniline inimtegevus ja selle väljendused kultuuri erinevates vormides. Seetõttu on oluline, et üldplaneeringus oleks käsitletud Karula rahvuspark kui miljööväärtuslik ala, kus muuhulgas:	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja selle KSH läbiviimisel.

			1. säilitatakse väärtuslikku taluarhitektuuri, st elamuehitus toimub endistel talukohtadel eelistades kohalikesse oludesse sobivat traditsioonilist ehituslaadi; 2. kohanimedele kasutusele võtmisel eelistatakse võrukeelseid traditsioonilisi nimesid.	
			Kallasrada, selle sulgemine ja ümbersuunamine, sellele juurdepääsuvõimalused. Plans § 75 lg 1 p 11 kohaselt ÜP ülesanne on kallasrajale avaliku juurdepääsutingimuste määramine nagu on märgitud ka LSK väärtuste peatükis. Lisaks, KeÜS § 39 lg 3 kohaselt otsustatakse kallasraja sulgemine ÜPga.	Teadmiseks võetud.
			Lisa 2 ülevaade Antsla vallast ptk 12.3, lk 35, täpsustame, et Antsla reoveepuhasti on 2020. a rekonstrueeritud ning rajatud on annuspuhasti. Selle projekteeritud koormus on üle 2000 ie, kuna reoveepuhastile on kavas hakata juhtima lisaks Antsla linna reoveele ka Kobela, Vana-Antsla, Kraavi, Uue-Antsla küla reovett.	Lisa 2 on täpsustatud.
			Lisa 2 ülevaade Antsla vallast ptk 24, täpsustame, et Võrumaa omavalitsuste ühine jäätmekava 2020-2025 on heaks kiidetud. Ptk 25.1 nimetatud keskkonnaohtlike objektide osas lisada info millises seisukorras objektid on. Üldplaneeringusse palume lisada Antsla valla territooriumil asuvad suletud prügilad (nii tekstina kui kaardil) ning käsitus kompostimisväljakute kohta ja hinnata nende keskkonnamõju.	Lisa 2 on täpsustatud. Kompostimisväljakute kavandamisel analüüsitakse ja hinnatakse nende mõju KSH koostamisel, pidades silmas ÜP täpsusastet.
6.	Maa-amet	EELNÕU/ESKIIS	1. Joonistel Maakasutus, Väärtused ja piirangud, Taristu ei ole märgitud maardlaid.	1. Lisame joonistele „Maakasutus“, „Väärtused ja piirangud“ ja „Taristu“ viite Lisale 7.

		2.11.2021 nr 6-3/21/15210-2	Maardlad ja mäeeraldised on märgitud kaardirakenduses ning eraldi joonisel Lisa 7. Maardlad ja mäeeraldised. Palume selguse mõttes juhul, kui ei soovita nimetatud joonistel maardlaid märkida, vähemalt viidata joonisele Lisa 7. Maardlad ja mäeeraldised, kust nimetatud andmed leiab.	
			2. Seletuskirja peatükis 3.1. Üldised ehitustingimused on kirjeldatud (tsiteerin): „Üldised ehitustingimused kehtivad nii haja- kui ka tiheasustusaladel, samuti nendega piirnevates avalikes veekogudes järgmiselt:...” ning ühe tingimusena on toodud (tsiteerin): „Üldjuhul tuleb vältida ulatuslikku maakasutuse muutust nõudvaid arendusi niitudel, metsades ja soodes;” Märgime, et üldplaneeringu kaardirakenduse ja jooniste kohaselt asuvad hajaasustusaladel ka maardlad, kus maavara kaevandamise keskkonnamõju saamisel on maavara kaevandamisega alustamiseks vajalik maakasutuse otstarve muuta mäetööstusmaaks. Tagamaks maavarale juurdepääsu säilimist palume tingimust täpsustada, et vastav nõue ei kehti aladel, kuhu on antud keskkonnamõju maavara kaevandamiseks.	2. Täiendame sõnastust.
			3. Seletuskirja tabelis 2 on toodud juhtotstarvete ja katastriüksuse sihtotstarvete omavahelised seosed, kus mäetööstuse maa-alale on lubatud kavandada tootmismaa, veekogude maa, transpordimaa, jäätme- hoidla maa, kaitsealuse maa, mäetööstusmaa, turbatööstusmaa, üldkasutatava maa ja maatulundusmaa sihtotstarvet ning üldkasutatava maa juurde on lisatud, et seda võib kavandada, kui kaevandamine on lõppenud. Seletuskirja peatükis 3.4. Maakasutuse juhtotstarbed on kirjeldatud, et kõrvalotstarbed on lu-	3. Täpsustame seletuskirja.

			batud juhul, kui need ei kahjusta juhtotstarbe rakedamist. Selgitame, et mäetööstusmaa juhtotstarve on seotud kehtiva maavara kaevandamise loaga, määratakse mäeeraldise ja selle teenindusmaa alale, mistõttu nendel aladel toimub maavara kaevandamine. Mäetööde ohutuse ja maavarale juurdepääsu tagamiseks samaaegselt teisi tegevusi kaevandamisega samale alale ei ole võimalik lubada. Kehtiva kaevandamisloa omajal on õiguspärane ootus, et mäeeraldise ja selle teenindusmaa alal on katastriüksustele määratud mäetööstusmaa sihtotstarve. Maakasutuse muutust ja sihtotstarbe muutmist saab kavandada alles kaevandamise lõpu perioodil seoses korrastamisega ning see eeldab puudutatud isiku kaevandamisloa omaja nõusolekut, kuni kaevandamisloa kehtib. Kui korrastamisega veel alustatud ei ole, kuna toimub veel aktiivne maavara väljamine, siis mäetööstusmaa ja turbatööstusmaa kõrval teiste tabelis 2 märgitud sihtotstarvete mäetööstusmaale määramine takistab kaevandamist. Palume tabelist 2 eemaldada tootmismaa, transpordimaa, jäätmeoidla maa sihtotstarbed mäetööstusmaa alal lubatud sihtotstarvete loetelust või alternatiivselt palume üldplaneeringusse lisada, et tootmismaa, transpordimaa, jäätmeoidla maa sihtotstarbe määramine mäetööstusmaa-alale on võimalik vaid peale maavara ammendumist või kui selleks on saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastus või luba. Käesoleva üldplaneeringuga sellist luba ei ole antud. Üldkasutatava maa puhul palume tabelisse 2 lisada selgitus, et lisaks kaevandamise lõppemisele peab an-	
--	--	--	--	--

			tud alal olema ka maavara ammendunud. Kaevandamise lõppemisel võib antud alal veel maavara alles olla ja võimalik on nimetatud alal taotleda maavara kaevandamise loa pikendamist või taotleda uut luba. Palume maavarale juurdepääsu osas olemasoleva olukorra halvenemise vältimiseks ja seletuskirja üheselt mõistetavuse eesmärgil seletuskirja täpsustada.	
			4. Joonise Väärtused ja piirangud kohaselt jäävad pärandkultuuriobjektid maardlaga kattuvale alale või nende lähedusse. Seletuskirja peatükis 4.1.2. Kohaliku tasandi kultuuripärand on kohaliku tasandi kultuuripärandi säilitamise ja kasutamise tingimusena toodud (tsiteerin): „Pärandkultuuri objekti ümbritseval alal säilitada piirkonnale omane keskkond (nt põlispuud jm)“. Lisaks piirneb joonise Väärtused ja piirangud järgi kultuuritee Ruhingu kruusamaardlaga (registrikaart nr 958) ning Ruhingu kruusakarjääri (loa nr L.MK/332704; loa omaja PALMEKS OÜ) mäeeraldise ja selle teenindusmaaga. Seletuskirja peatükis 4.1.3. Kanepi-Antsla-Lüllemäe kultuuritee on kultuuriteele, selle huviobjektidele ja piirnevatele aladele seatud tingimusena toodud (tsiteerin): „Säilitada ja avada vaateid maastikule ja huviobjektidele“ ning „Luua võimalused jalgsi ja jalgrattaga liikumiseks“. Nõustume, et kultuuripärandit tuleb hoida, kuid seda tuleb kaitsta lähtudes muinsuskaitseseadusest. Muinsuskaitseseadus ei sätesta pärandkultuuriobjektidele ega nende lähedastele aladele piiranguid. Kui pärandkultuuriobjekti ümbritsevale alale jääva põlispuu puhul on tegu looduskaitsealaduse mõistes kaitstava looduse üksikobjektiga, on puu kaitstud. Kaevandamisloa taotluse menetluse käigus kaalub loa andja kaevandamisega kaasnevaid	4. Täpsustame sõnastust.

			mõjusid, vajadusel algatab keskkonnamõju hindamise ja sätestab loas täiendavate tingimustena leevendavad meetmed. Selgitame, et maavarale juurdepääsuks on tarvis taimeistik ning maavara katvad pinnasekihid eemaldada ehk maastikku/keskkonda muuta. Palume seletuskirjas selgitada, et maardlatega kattuvatel aladel, kuhu on antud maavara kaevandamise keskkonnaluba, on keskkonna ja vaadete muutmine, sh taimeistiku eemaldamine lubatud. Käesoleval hetkel viitab seletuskirja sõnastus pärandkultuuriobjekti ümbritseval alal keskkonna ja vaadete muutmise keelule. Lisaks märgime, et jalgsi ja jalgrattaga liikumise võimaluse tekitamine kehtiva maavara kaevandamise keskkonnalooga aladele ei ole võimalik. Mäetööde ohutuse, maavara kaevandamisväärsuse säilimise ja maavarale juurdepääsu tagamiseks samaaegselt teisi tegevusi kaevandamisega samale alale ei ole võimalik lubada. Olemasoleva keskkonna ja vaadete säilitamise nõue ning jalgsi ja jalgrattaga liikumise võimaldamise kohustus maardla ja kehtiva maavara kaevandamise keskkonnalooga alal halvendab maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda ning seega on üldplaneering vastuolus MaaPS §-ga 14.	
			5. Jooniste Maakasutus ja Väärtused ja piirangud kohaselt jäävad maardlad rohevõrgustikule. Seletuskirja peatükis 4.2.3. Rohevõrgustik on märgitud (tsiteerin): „Rohekoridori alale tohib uusehitisi lubada vastavalt allpool toodud nõuetele“, kuid esitatud nõuete osas ei ole lisatud, et maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga ehitiste rajamine lubatud vaid ammendunud maava-	5. Täpsustame sõnastust.

			raga aladele kui ei ole saadud MaaPS alusel muu si-suga kooskõlastust või luba. Palume seletuskirja täpsustada, sobilik on ka täpsustuse lisamine peatükki 3.4.11. Mäetööstuse maa-ala.	
			6. Jooniste Maakasutus ja Väärtused ja piirangud kohaselt jäävad maardlad rohevõrgustikule. Seletuskirja peatükis 4.2.3. Rohevõrgustik on rohevõrgustiku toimimiseks vajalike tingimuste seas kirjeldatud (tsiteerin): „Rohevõrgustiku tugevdamiseks säilitada põllu-maade vahel paiknevad ökotonid – haljasribad ja puittaimestikuga kaetud alad“ ning „Ojade, jõgede ja järvede kaldad tuleb rohevõrgustiku alal säilitada või-malikult looduslikuna, et oleks tagatud bioloogiliselt mitmekesise ökotoni olemasolu ja säiliks seisu- ja vooluveekogude tähtsus ökoloogiliste koridoridena. Rohevõrgu toimimiseks on oluline, et veekogude kal-laste haljastus ei oleks pelgalt muru ja puuderead. Tuleb säilitada põõsa-, pilliroo- vms haljassaari, mis annaksid vajadusel korral varju veelindudele“ ja „Vältida looduslike veekogude kuju (voolusäangi) muutmist, kuna selline tegevus enamasti vähendab nende ökoloogilist tähtsust rohevõrgustiku osana“. Tugialadel kehtivate tingimustena on toodud (tsi-teerin): „Üldjuhul ei rajata tugialale tootmisehitisi. Erandjuhul, kui tugialale uue objekti kavandamine või maakasutuse muutmine on vältimatu, tuleb kaasata vastava ala ekspert, et hinnata selle mõju keskkon-nale ja rohevõrgustiku toimimisele ja pakkuda välja leevendavad meetmed (uuring, eksperthinnang või -arvamus);“ ning „Metsamaa raadamine tugialal on üldjuhul keelatud. Erandid on lubatud kaalutlusotsu-sena, nt tehnilise taristu objekti või karjääri kavanda-	6. Täpsustame sõnastust.

			misel, olemasolevate objektide (maaparandussüsteem, elektriliinid jm) hooldamisel, põllumaadel jm vajalikul juhul. Muudatuste kavandamisel tuleb täiendavalt koostada eksperthinnang ala väärtuste hindamiseks ja RV funktsionaalse toimimise tagamiseks. Vajadusel tuleb määrata leevendavad või kompenseerivad meetmed, tagamaks rohevõrgustiku funktsioneerimine;”. Rohekoridoris kehtivate tingimuste all on märgitud (tsiteerin): „Jõgede ja ojade kaldad hoitakse põllu- või metsamajanduslikus kasutuses. Lammialade niitmine on soovitatav pärast jaanipäeva, kui enamus linde on pesitsenud”. Palume loodusliku taimeestikuga kaetud alade, veekogude kuju ning põllu- ja metsamajandusliku kasutuse säilitamist käsitleda maardlate aladel soovitusena, kuna maavarale juurdepääsuks on tarvis maavara kattev taimeestik ja pinnasekihid eemaldada ning võib ka olla vajalik veekogu kuju muuta. Selgitame, et katastriüksusele, millele on välja antud maavara kaevandamise luba, määratakse kaevandamisloast tulenev mäetööstusmaa või turbatööstusmaa sihtots-tarve. Igakordset eksperdi kaasamist ja eksperthinnangu koostamist ei nõua maavara kaevandamiseks vajaliku maakasutuse muutmisel või metsamaa raadamisel ükski õigusakt, kui loa andja pole otsustanud eksperthinnangu vajalikkust. Kaevandamisluba võidakse taotleda ka väga väikesel alal ja sellistel juhtudel on eksperthinnangu nõue ebaproportsionaalne. Eksperthinnangu koostamise vajadust hinnatakse kaevandamisloa taotlemise menetluse raames, kus kaevandamisloa andja arvestab menetlusprotsessi käigus kõikide asjaoludega, sh rohevõrgustikuga. Palume seletuskirjas selgitada, et eksperdi kaasamist	
--	--	--	--	--

			ja eksperthinnangut rohevõrgustikul muudatuste kavandamisel nõutakse vaid kaalutlusotsuse tulemusena, mitte igakordselt, kuna vastasel korral on planeering vastuolus MaaPS §-ga 14. Maa-amet nõustub täiendustega, mis viitavad, et rohelise võrgustiku toimimist hinnatakse näiteks keskkonnamõju eelhinngu koostamise osana ning hinnangu andmise peamine eesmärk on selgitada sobivate leevendavate meetmete rakendamise vajadus ja võimalus. Palume sõnastada seletuskirjas eelpool nimetatud laused ümber nii, et oleks selgelt aru saada, et kaalutlusotsuse tulemusena on siiski muud tegevused, sh kae-vandamine, rohevõrgustikul võimalik. Käesolev sõnastus viitab pigem keelule, mis takistab maavarale juurdepääsu ning on seega vastuolus MaaPS §-ga 14.	
			7. Joonise Väärtused ja piirangud kohaselt jäävad maardlad väärtuslikele maastikele. Seletuskirja peatükis 4.2.4. Väärtuslikud maastikud on väärtuslike maastike säilitamise ja kasutamise tingimusena kirjeldatud (tsiteerin): „Säilitada tuleb väärtuslike maastike arhitektuuriline ja maastikuline miljöö. Säilitada tuleb olemasolevad väärtused ja so-bitada uued ehitised kooskõlas olemasolevatega. Maa sihtotstarbe muutmisel tuleb arvestada, et säiliks ole-masolev maastiku muster“ ning „Säilitada vaated väärtuslikele maastikuelementidele, eriti avalikult ka-sutatavate teede ääres“ ja „Maardlate kasutuselevõ-tul tuleb võimalusel vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel maastikel. Juhul, kui nimetatud aladel on kae-vandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb eelne-valt hinnata kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maasti-kukomponentidele ning võimalusel säilitada ala väärt-	7. Täpsustame sõnastust.

			tused maksimaalselt;" ja „Väärtusliku maastiku toimimise tagamisega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Kaevandamisloale tuleb lisada tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks." Nõustume eelpool tooduga, välja arvatud viimasena tsiteeritud lause, mille kohaselt on kohustuslik igal juhul leevendavad meetmed loa tingimusena sätestada. Kuna leevendavate meetmete vajalikkus selgub igakordse kaalutluse tulemusena, palume täpsustada, et kaevandamisloale tuleb vajadusel lisada tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks. KSH aruande eelnõu peatükis 9.1.6. Meetmed kultuuripärandi kaitseks on märgitud (tsiteerin): „Väärtuslikel maastikel tuleb säilitada ajalooline asustusstruktuur ja maastikumuster ehk traditsiooniline külamaastik. Väärtuslike maastike säilimise tagab nende sihipärane hooldamine." Tulenevalt nimetatud lausetest palume selguse tagamiseks lisada seletuskirja ja KSH aruande eelnõusse, et väärtuslikud maastikud ei ole takistuseks õigusaktide kohaselt maavara kaevandamise keskkonnaloa taotlemisel ja saamisel.	
			8. Joonis Väärtused ja piirangud kohaselt jäävad maardlad väärtuslikele põllumajandusmaadele. Seletuskirja peatükis 4.6. Väärtuslik põllumajandusmaa on väärtuslike põllumajandusmaade säilitamise tingimusena toodud (tsiteerin): „Väärtuslikku põllumajandusmaad kasutatakse üldjuhul põllumajanduslikuks tegevuseks ning nende väärtus ei tohi ajas kahaneda. Muude tegevuste kavandamine väärtuslikele põllumajandusmaadele ei ole välistatud, kuid see peab	8. Täpsustame sõnastust.

			olema põhjendatud ja hoolikalt läbi kaalutud, vajadusel tuleb hinnata kaasnevaid mõjusid põllumajandusmaadele. Muu maakasutuse osas tuleb eelistada tegevusi, mis ei põhjusta väärtuslike põllumajandusmaade olulist vähenemist, massiivide killustamist ega kahjusta nende sihtotstarbelist kasutamist tulevikus;" (sarnase mõtte leiab ka KSH aruande eelnõu peatükkidest 7.8. Mõju väärtuslikule põllumajandusmaale ja 9.1.5. Meetmed väärtuslike põllumajandusmaade kaitseks) ja „Ehitamist väärtuslikule põllumajandusmaale tuleb üldjuhul vältida. Põhjendatud juhul võib ehitisi (sh taastuvenienergiapaigaldised) väärtuslikele põllumajandusmaadele kavandada, kuid sel juhul tuleb kavandamise etapis tagada väärtusliku põllumajandusmaa boniteedi ja põllumassiivi terviklikkuse säilimine, hinnata kaasnevaid mõjusid ning maakasutuse muudatust põhjendada;" ja „Põldude läheduses olev looduslik taimkate, samuti üksikud puud ja puude grupid põldudel, hekid, metsaribad tuleb üldjuhul säilitada. Sellised loodusliku taimestikuga kaetud alad võimaldavad suurendada põllumajanduspiirkondade bioloogilist mitmekesisust ja moodustavad kohaliku tasandi rohevõrgustiku. Nende alade metsastamine vms maastiku avatust kaotav tegevus peab olema põhjendatud ja läbi kaalutud." (sarnase mõtte leiab ka KSH aruande eelnõu peatükist 9.1.5. Meetmed väärtuslike põllumajandusmaade kaitseks, KSH aruande eelnõu peatükis 7.8. Mõju väärtuslikule põllumajandusmaale on esitatud taimkatte säilitamise nõue soovitusena) ja „Maardlate kasutuselevõtul on soovitatav vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaevandamisloa taotluse raames anda hinnang	
--	--	--	--	--

			väärtusliku põllumajandusmaa hävinemise olulisusele, hinnata kaasnevaid mõjusid ning maakasutuse muudatust põhjendada;" ja „Väärtusliku põllumajandusmaa säilitamise vajadusega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks;". KSH aruande peatükis Kokkuvõte on KSH tulemuste ja järelduste seas kirjeldatud (tsiteerin): „Põllumajandus on Antsla vallas oluline majandusharu nii ettevõtlusvaldkonnana kui ka maastikupildi kujundajana. Seetõttu peab väärtuslikul põllumajandusmaal jätkuma põllumajanduslik maakasutus (eelkõige toidutootmine) ning selle väärtus ei tohi ajas kaheneda. ÜP tingimuste rakendamisel säilib väärtusliku põllumajandusmaa jätkusuutlik kasutamine". Põllumajandusliku maakasutuse jätkumise kohustusele väärtuslikel põllumajandusmaadel on viidatud ka KSH aruande eelnõu peatükis 7.8. Mõju väärtuslikule põllumajandusmaale. KSH aruande eelnõu leheküljel 106 on viite 161 juurde märgitud (tsiteerin): „Loodusliku taimkatte säilitamise ettepanek/meede ei kehti, kui maardla alale on väljastatud kaevandamiseks luba, mis eeldab taimestiku eemaldamist." ning viite 162 juurde (tsiteerin): „Näiteks maavara kaevandamiseks antud keskkonnaloaga aladel ei ole väärtuslike põllumajandusmaade säilitamine ja sihtotstarbeline kasutamine enam võimalik.". Palume tulenevalt nimetatud lausetest seletuskirja lisada, et väärtuslikud põllumajandusmaad ei ole takistuseks õigusaktide kohaselt maavara kaevandamise keskkonnamõju taotlemisel ja saamisel. Seletus-	
--	--	--	---	--

			kirjas palume sarnaselt KSH aruande eelnõus kirjeldatule taimkatte säilitamise nõuet käsitleda soovitusena. Lisaks palume seletuskirjas selgitada, et väärutuslikel põllumajandusmaadel on maardlatega kattuvatel aladel ehitiste (sh taastuvenienergiaigaldiste) rajamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Sobilik on ehitiste täpsustuse lisamine seletuskirja peatükki 3.4.11. Mäetööstuse maa-ala.	
			9. Seletuskirja peatükis 5.3. Taastuvenienergeetika on üle 15 kW tootmisvõimsusega päikeseparkide rajamise tingimusena toodud (tsiteerin): „Päikeseelektrijaamade rajamiseks sobilikud alad on liitumisvõimustega elektriliinide ja alajaamade vahetus läheduses asuvad olemasolevad tootmismaad, lagedad, vähemetsased või väheväärtuslikud alad ning kasutusest väljalangenud alad (nt endised tootmisalad, laudakompleksid, väheviljakad põllumajandusmaad jms);” ning „Päikeseelektrijaamade asukohavalikut tuleb iga üksikjuhtumi puhul kaaluda, võttes arvesse loodus- ning maastikulisi väärtusi. Maastiku ja elupaikade killustatuse ning kumulatiivsete mõjude vähendamiseks, lähtuda järgmistest põhimõtetest:...” Põhimõtete all ei ole märgitud kattumist maardlatega. Palume põhimõtete alla, millest päikeseelektrijaama asukohavalikul lähtutakse, lisada ka asumine maardlatega kattuvatel aladel, kuna päikeseparkide rajamine maardlatel on lubatud vaid peale maavara ammendumist kui ei ole MaaPS alusel saadud muu sisuga kooskõlastust või luba.	9. Täpsustame sõnastust.
			Maa-amet nõustub ajavahemikul 11.10.2021–10.11.2021 avalikul väljapanekul olnud Antsla valla	Võtame teadmiseks.

			üldplaneeringuga tingimusel, et täpsustatakse ja täiendatakse planeeringu dokumente vastavalt eeltoodud märkustele. Märkustega arvestamata jätmisel halveneb maavarale juurdepääsu osas olemasolev olukord ja planeering on vastuolus MaaPS § 14.	
		LÄHTESEISUKO- HAD 28.10.2020 nr 6 3/2 0/15414 2	Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lõike 7 kohaselt, kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse üldplaneering PlanS sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega. Keskkonnaminister on oma 05.03.2019 käskkirjaga nr 1-2/19/198 andnud Maa-ametile volituse kooskõlastada üldplaneeringuid PlanS sätestatud korras, kui planeeritav maa-ala asub keskkonnaregistri maardlate nimistus oleval maardlal või selle osal. MaaPS §14 lõike 2 kohaselt võib ministri volitatud asutus lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda või halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta. Palume planeeringu koostamisel maardlate aladel arvestada MaaPS-s sätestatuga.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja teeme üldplaneeringu koostamise käigus koostööd Maa-ametiga lähtuvalt Maa-ametile antud volitustest.

			Selleks, et edaspidises planeerimisprotsessis oleks võimalik arvestada keskkonnaregistri maardlate niimistust arvel olevate maardlate ja mäeeraldistega, palume üldplaneeringu jooniste koostamisel kasutada keskkonnaregistris arvel olevate maardlate ja mäeeraldiste piire. Keskkonnaregistri seaduse § 6 kohaselt peab planeeringute koostamisel kasutama üksnes keskkonnaregistrisse kantud keskkonnaandmeid. Lisaks palume anda mäetööstusmaa juhtotstarbe olemasolevate mäeeraldiste ja nende teenindusmaa aladele. Maardlate piiride kujutamisel ja mäetööstusmaa juhtotstarbe määramisel palume lähtuda Maa-ametist saadud maardlate, mäeeraldiste ja nende teenindusmaade ajakohastest piiridest. Ajakohaste andmete saamiseks on võimalus kasutada WFS-teenust aadressil https://teenus.maaamet.ee/ows/maardlad?service=WFS&version=1.1.0&request=GetCapabilities või küsida andmete väljavõtte GIS-failidena. Palume joonistele lisada kuupäev, mis seisuga on maardlate, mäeeraldiste ning nende teenindusmaade andmeid kasutatud.	Arvestame märkusega üldplaneeringu koostamise käigus. Mäetööstusmaa juhtotstarbe näitame ühiselt nendele mäeeraldistele ja nende teenindusmaadele, kuhu on väljastatud kaevandamisluba ning nendele mäeeraldistele ja nende teenindusmaadele, kus on maavara kaevandamise loa taotlus menetluses. Kaalume eraldi juhtotstarbe määramist vajadusel turbatööstusmaale.
			Reformimata riigimaade ja Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate maaüksuste, mille volitatud asutus on Maa-amet, osas annab üldplaneeringule seisukoha Keskkonnaministeerium.	Teadmiseks võetud.
7.	Põllumajandus- ja Toiduamet	EELNÕU/ESKIIS 27.10.2021	<i>1. 3.1. Üldised ehitustingimused</i> Lisada, et arendustegevus maaparandussüsteemi maa-alal ei tohi halvendada maaparandussüsteemi toimimist.	1. Täiendame seletuskirja.

			2. 3.3. Hajaasustusala Lisada tingimustesse, et maaparandussüsteemi maa-alal tuleb järgida selle toimimise tagamiseks seatud tingimusi (vt ptk 5.4.).	2. Piisab tingimuse kajastamisest üldiste ehitustingimuste peatükis, vt eelmine punkt.
			3. 5.2.3. Sademeveekanaliseerimine Lisada tingimustesse, et maaparandussüsteemi maa-alale hoonestuse planeerimisel tuleb leida sademevee ära juhtimiseks muu lahendus, kui immutamine. Seda seetõttu, et maaparandussüsteemid on rajatud endistele looduslikult liigniisketele aladele, kust vesi ära ei imunud ega valgunud ja maaviljeluseks sobiva niiskuse saavutamiseks tuli liigvesi maaparandussüsteemi rajatistega eemale juhtida. Samuti tuleb arvestada, et väljaspool maaparandussüsteemi kogutud sademevee maaparandussüsteemi juhtimisel tuleb taotleda MaaParS § 53 lg 1 kohane luba ja arvestada MaaParS § 53 lg 8 kohase võimaliku eelneva maaparandussüsteemi rekonstrueerimise vajadusega.	3. Täiendame sõnastust. Täiendatud 30.03.2022 Ettepanekuga mitte arvestatud, sest sellega on juba muude tingimuste juures kaudselt arvestatud.
			4. 5.3. Taastuvenergeetika Lisada tingimustesse, et päikeseparkide kavandamisel maaparandussüsteemi maa-alale tuleb arvestada maaparandussüsteemi toimimist tagavate meetmetega, st peale päikesepaneelide eemaldamist saab maad kasutada taas põllumajandusmaana.	4. Täiendame sõnastust.
			5. 5.4. Maaparandussüsteemid Lisada tingimustesse, et maaparandussüsteemi või selle eesvoolu kaitselõigu veetaseme reguleerimine	5. Täiendame tingimusi.

			ning istanduse rajamine maaparandussüsteemi maa-alale on samuti vaja kooskõlastada PTA-ga.	
			6. 11. <i>Mõisted</i> Täiendada peatükki mõistetega maaparandussüsteemi reguleeriv võrk, maaparandussüsteemi eesvool ja riigi poolt korras hoitav ühiseesvool.	6. Täiendame mõistete peatükki.
			7. Antsla valla üldplaneeringu avalikul veebikaardil „Tehniline taristu“ all käsitletavas maaparandussüsteemi osas väljenduda täpsemalt. Maaparandusvõrk on maaparandussüsteemi reguleeriv võrk ja riigi eesvool on riigi poolt korras hoitav ühiseesvool. Antsla valla üldplaneeringu eskiislahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu joonistel puudub maaparanduse hoiualade tähistus (maaparanduse reguleeriv võrk, eesvool, riigi poolt korras hoitav ühiseesvool). Lisada see vähemalt ühele joonisele, nt joonisele 3 „Taristu“. Ilma maaparandussüsteemide maa-ala määranguta joonistel ei teki maaomanikul arusaamist piirangutest muu ehitise rajamisel maaparandussüsteemide alale.	7. Täiendame avaliku veebikaardi sõnastust maaparandussüsteemi osas. Lisame maaparandussüsteemide info joonisele 3 „Taristu“.
	Põllumajandusamet (endise nimega)	LÄHTESEISUKOHAD 02.10.2020 nr 14.5-1/1566-1	Eesti maamajanduse jaoks on oluline, et üldplaneeringus saavad kajastatud olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist tagavad meetmed (sh maaparandussüsteemide terviklikkuse ja toimimise säilitamine) ning järgitud ruumilise planeerimise põhimõtteid ja kujunenud mulla niiskuse režiimi säilimist maaparandussüsteemide aladel, kus kavandatakse maa kasutuse muutmist ja ehituseõiguse laiendamist.	Arvestame märkustega üldplaneeringu koostamisel. Üldplaneeringus kajastame maaparandussüsteemidele ja sajuvete ärajuhtimiseks üldtingimused.

			Juhime Teie tähelepanu, et maaparandussüsteemi maa-ala maaparandusseaduse tähenduses on maatulundusmaa, millel paikneb niiskusrežiimi reguleeriv võrk. Maaparandussüsteem võib paikneda ka muu sihtotstarbega maal. Maakasutuses on oluline, et maaparandussüsteemi maa-alale ei oleks määratud muud otstarvet kui põllumajandusmaa (põllukuivendus) või metsamaa (metsakuivendus). Muul maal paiknev maaparandussüsteem või selle osa peab säilitama vee läbilaskmisvõime. Maaparandussüsteemi maa-alal ja eesvoolu kaitsevööndis sihtotstarbe või kasutusotstarbe muutmine, muu ehitise ehitamine, mis ei ole maaparandussüsteemi osa, lisavee juhtimine maaparandussüsteemi väljastpoolt maaparandussüsteemi maa-ala, heit-, sade- või muu vee juhtimine drenaaži maa-alale ning lõhkamis-, puurimis-, kaeve ja muu selline töö pinna- ses tuleb kooskõlastada PMA-ga. Sealjuures tuleb arvestada, et kui eelnimetatud tegevused maaparandussüsteemi maa-alal on vältimatud ja antud tegevusega ei ole võimalik säilitada maaparandussüsteemi sihipärane toimimine, tuleb olema- solev maaparandussüsteem ümber ehitada.	
8.	Transpordiamet	EELNÕU/ESKIIS 20.10.2021 nr 7.1- 2/21/23115-2	1. Täname, et olete kõik meie ettepanekud riigiteede kaitsevööndite osas kaarte koostades arvesse võtnud, kuid palume ühtlustada ka seletuskiri ja kaardimaterjal. Tulenevalt kiirusrežiimist 50 km/h nõustume kaardirakenduses kajastatud kaitsevööndi ulatusega Kobela alevikus (tiheasustusala piirilt kuni aleviku piirin). Palume seletuskirjas korrigeerida lõigu	1. Korrigeerime lõigu pikkust seletuskirjas. Täpsustame, et 30 m kaitsevöönd on määratud 25252 Kobela-Antsu km 0,195-0,271.

			pikkust, mille osas määratakse 30 m kaitsevöönd: 25252 Kobela-Antsu km 0,195-0,255.	
			2. Nõustume planeeringus esitatud ettepanekuga (seletuskirjas lk 47 viimane ettepanek) teekaitsevööndi suurendamiseks Vana-Antsla alevikus. Paalume korrigeerida kilomeetrivahemikku: 25183 Antsla-Kanepi km 4,56-5,21. Meie seisukohalt on võtmeküsimusteks riigitee ohutus ja toimimine, mida kaalume juhtumipõhiselt. Kinnitame, et teekaitsevöönditesse ehitamine ei ole keelatud. Me soovime antud asukohas kõrgendatud liiklusriskidega seoses suuremat kaasatust: kiirusrežiimi suurenedes võib ehitusloakohustuslike ehitiste ehitamine riigitee kattest 10 m kaugusele avaldada eeldatavalt olulist mõju inimeste tervisele, varale ja/või heaolule ning vajab kohakeskset ja lahenduspõhist kaalutlemist. Antsla mnt 14 puhul saab hoonete kavandamisel aluseks võtta kõrvalkinnistu hoonestusjoont. Asukohas, kus kiirusrežiim muutub asulaväliseks, lähtume hoonete teekaitsevööndisse ehitamise lubamisel 16-20 m külgnähtavusalast, mis tagab hoonestusjoone osas sujuva ülemineku 10 meetrist kuni 30 meetrini. Muus osas nõustume üldplaneeringuga.	2. Arvestame ettepanekuga.
	Lennuamet (endise nimega)	LÄHTESEISUKO-HAD 04.09.2020 nr 4.6-8/20/3726-2	Lennuamet palub Antsla valla üldplaneeringu koostamisel arvestada Antsla lennuvälja lähiümbruse piirangupindadest tulenevate kõrguspiirangutega.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.

	Maanteeamet (endise nimega)	LÄHTESEISUKO- HAD 25.09.2020 nr 15-2/20/41033- 3; 16.11.2018 nr 15-2/18/50060- 3	Teedevõrgustiku, sealhulgas riigiteede ja koha- like teede üldise asukoha määramine: Integreerida planeeringusse teemaplaneeringuga „Võ- rumaa kergliiklusteed ja loodusrajad“ kavandatud teedevõrgustik, sealhulgas seatud tingimused. Integreerida planeeringusse maakonnaplaneeringuga kavandatud teedevõrgustik, sh riigitee nr 70 Antsla – Vaabina km 5,9-6,1 asuva kurvi õgvendus. Integreerida planeeringusse üldplaneeringu täpsu- sastmes perspektiivsed õgvendused ja jalgratta- ja jalgteed järgmistest projektidest: • SWECO Projekt AS töö nr 17420-0014 „Tugi- maantee 69 Võru – Kuigatsi – Tõrva km 9,410- 22,070 asuva Varese-Vaabina lõigu rekonstrueeri- mise projekt“. • Teedeprojekt OÜ töö nr T02518 „Tugimaantee 69 Võru – Kuigatsi – Tõrva km 22,07-34,664 Vaabina-Sarapuu lõigu rekonstrueerimise pro- jekt“. Jooniste saamiseks pöörduda planeeringu koostajal täiendavalt Maanteeameti poole.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu la- henduse väljatöötamisel. Riigitee nr 70 Antsla – Vaabina km 5,9-6,1 asuva kurvi õgvenduse projekt on teosta- tud. „Tugimaantee 69 Võru – Kuigatsi – Tõrva km 9,410-22,070 asuva Varese-Vaabina lõigu rekonstrueerimise projekt“ on teosta- tud.
			Juhime tähelepanu seletuskirja lk 12 punkt 4 tabelis transpordivõrgustikku puudutava osa sõnastusele <i>„selgitatakse välja tänavate ja maanteede minimaalse laiuse ning kaitsevööndi muutmise vajadus“</i>. Trans- pordimaa on vajalik eelkõige tee ja selle koosseisu kuuluvate rajatiste paigutamiseks. Teede laiused on riigiteede puhul fikseeritud vastavalt teeklassidele maanteede projekteerimisenormidega ning täpsusta- tud linnatänavate standardiga. Maanteeameti seisu- kohalt on võtmeküsimusteks riigitee ohutus ja toimi- mine, mida kaalume juhtumipõhiselt. Kinnitame, et	Arvestame märkusega ÜP koostamisel.

			teekaitsevöönditesse ehitamine ei ole keelatud. Meie tehtud tänavate kaitsevööndite suurendamise ettepanekute peamine eesmärk on see, et soovime endale laiemat kaalutlusruumi kõrgendatud liiklusriskidega riigitee lõikudes (nt kiiruspiirang 70 km/h või rohkem), kus ehitusloakohustuslike ehitiste ehitamine riigitee katte 10 m kaugusele võib avaldada eeldatavalt olulist mõju inimeste tervisele, varale ja/või heaolule ning vajab kohakeskset ja lahenduspõhist kaalutlemist.	
			Analüüsida kohaliku teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel ning määrata perspektiivsete kohalike teede (sealhulgas jalgratta- ja jalgteede) üldised asukohad.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Määrata olemasolevate ja kavandatud teede funktsioonid: näiteks kohalik tee, avaliku kasutusega eratee. Riigiteedeks määramine ja riigiteede kohalikeks teedeks määramine toimub koostöös Maanteeametiga.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Riigiteest tekkivate kitsenduste määramine, sealhulgas tänava kaitsevööndi laiendamine, riigitee kaitsevööndi vähendamine: Riigitee kaitsevööndi laiuse käsitlemisel lähtuda EhS § 71 lõikest 2 ja tänava puhul sama paragrahvi lõikest 3. Kobela ja Vana – Antsla alevikke läbivad riigiteed on EhS § 92 lg 3 mõistes tänavad. Tulenevalt EhS § 71 lg 3 oleme hinnanud nimetatud alevikke läbivate riigitee kaitsevööndite ulatust ning välja kujunemata hoonestusjoone ning linliku keskkonna puudumise	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga.

		tõttu teeme ettepaneku määrata alljärgnevatel riigiteedel kaitsevööndi laiuseks 30 m äärmise sõiduraja välimisest servast: • Riigitee nr 25252 Kobela – Antsu km 0,0-0,27. • Riigitee nr 25124 Uue-Antsla – Vana-Antsla km 1,46-2,33. • Riigitee nr 25102 Vana-Antsla – Lüllemäe km 0,0-1,15. • Riigitee nr 25117 Vana-Antsla – Kraavi km 0,0-0,52. • Riigitee nr 25183 Antsla – Kanepi km 2,25-3,90. Nimetatud riigiteed jäävad alevike ja külade piirile, kus EhS § 71 lg 2 alusel jätkub külades kaitsevöönd ulatusega 30 m äärmise sõiduraja välimisest servast. Juhul kui olemasolev hoonestusjoon jätkub väljaspool linna ja alevikke, kaalub Maanteeamet kohaliku omavalitsuse põhjenduste alusel EhS § 71 lõikest 2 tulevane kaitsevööndi laiuse vähendamist.	
		Määrata tingimus, et riigitee kaitsevööndisse üldjuhul hooneid ei kavandata. Juhul, kui hoonete kavandamine on põhjendatud väljakujunenud hoonestusjoonega, määrata tingimus, et arendaja peab arvestama liiklusest tulenevate häiringute (müra, saaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga. Normidele vastavuse tagamine, leevendavate meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja kohustus.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
		Soovitame müratundlikke alasid/objekte riigiteede mõjupiirkonda mitte planeerida.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamisel.

			Juurdepääsu tagamiseks riigiteele, määrata tingimus mitut kinnistut teenindava eratee avalikult kasutamiseks, vajadusel transpordimaa kavandamiseks ja vastavalt EhS-le teeregistrisse kandmiseks.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Juurdepääsu tagamiseks riigiteele määrata tingimus, et kinnistute maakorralduslikul jagamisel tuleb juurdepääs tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning uutel moodustatavatel katastriüksustel puudub õigus igaühel eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamisel. Erisused on võimalikud kui normikohane (tee klassist ja sõidetavusest tingitud) mahasõitude vahekaugus on tagatud.
			Määrata tingimus, et riigiteega külgneva ehitustegevuse kavandamisel detailplaneeringu koostamise kohustuseta alal, tuleb reeglina kasutada juurdepääsude kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigiteega.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määramisel teeme koostööd Maanteeametiga.
			Terviklike ruumilahenduste saavutamiseks riigiteedelt juurdepääsude kavandamisel selgitada välja avalik huvi, määrata kohustus detailplaneeringu koostamiseks juhul kui arendusalale puudub olemasolev juurdepääs ja / või on vajalik juurdepääsude tagamine / säilitamine avalikult kasutatavalt teelt ala lähinaabritele.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Jalgratta- ja jalgteed tuleb üldjuhul kavandada välja poole riigitee transpordimaad. Juhul kui üldplaneering ei täpsusta ruumivõimalusi kergliiklustee rajamiseks eramaadel, määrata tingimus, et projekteerimistingimused kergliiklustee rajamiseks antakse läbi avatud menetluse.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.

			Määrata tingimus, et põhjendatud juhul tuleb suuredada kaevandatavatele aladele juurdepääsuteede, kaasa arvatud riigiteede, kandevõimet või viia neid muul moel liikluskoormusega vastavusse.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Määrata rajatise asukoha kooskõlastamise vajadus riigitee omanikuga juhul, kui rajatise kõrgus (tuulikute puhul lisada labade pikkus) on suurem kui kaugus äärmise sõiduraja välimisest servast.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Uute arendus- ja elamualade kavandamisel analüüsida olemasoleva teedevõrgu võimekust ja vastavust. Tingimuste määramisel lähtuda asjaolust, et Maanteeamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust. Tingimuste määramisel tagada ühistranspordiga ligipääsetavus.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu täpsusastet
			Palume arvestada ja kajastada üldplaneeringu selgituskirjas, et üldjuhul ei ole võimalik juhtida arendusalade sademevett riigitee kraavidesse. See on võimalik vaid põhjendatud juhtudel koostöös Maanteeametiga.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga.
			Tehnovõrkude kavandamist riigitee transpordimaale tuleb vältida, kuna transpordimaa on vajalik eelkõige tee ja selle koosseisu kuuluvate rajatiste paigutamiseks.	Kaalume ettepanekut üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga. Võib ilmneda kohti, kus tehnovõrkude koridoride ühtlustamine on ruumikasutuse optimeerimise kontekstis vajalik.
			Planeeringut koostades tuleb soodustada ühissõidukite eeliskasutamist, vähendades sellega transpordi negatiivset mõju keskkonnale ja sellest põhjustatud	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.

			terviskahjustusi ning aidates kaasa liiklusõnnetuste ja liiklusummikute ärahoidmisele.	
			Lähtuda riigitee funktsioonist teenindada eelkõige läbivat liiklust ja arvestada et, kohalikku liiklust teenindab eelkõige kohalik tee. Planeeringulahendusega vältida kohaliku liikluse suunamist transiitliiklusega teele.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Arendusalade juurdepääsud lahendada läbi koguajateede, mis on ühendatud riigiteega ühise ristumiskoha kaudu. Määrata perspektiivse ja olemasoleva suletava juurdepääsu asukoht avalikult kasutatavale teele.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Pendelliikluse vältimiseks on soovitatav kavandada piirkonna liiklussagedust suurendavad arendused keskustesse.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Vältida planeeringulahedust, mis tingib vajaduse haasustusega piirkonnas riigitee pidevaks ületamiseks.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Liiklejate ohutuse tagamiseks ja riigitee korrakohaseks kasutamiseks ei ole parkimine riigiteel lubatud. Arendusalade, sh avaliku kasutusega alade, planeerimisel (puhkealad, supluskohad jm) kavandada lahendus, kus parkimine toimub väljaspool riigiteed ja alaga samal teepool.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
9.	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	LÄHTESEISUKOHAD 18.09.2020 nr 16-6/18-2861-006	Toome mõned ettepanekud, mis puudutavad raudteeohutuse valdkonda ning võivad olla kitsendavateks tingimusteks ja/või mõjutada inimeste tervist ja heaolu:	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet. Üldplaneeringus kavandatava maakasutuse planeerimisel arvestame esitatud ettepanekuga üldpõhimõ-

			1) Samatasandiliste raudteeületuskohtade rajamine üle rööbastee ei ole ohutu ning tegemist on olulise kitsendusega (näiteks kinnisvaraarenduses – ületuskohtade rajamine soovitud kohta ei pruugi olla võimalik), mis tuleks üldplaneeringus välja tuua.	tete määratlemisel, kuid tehniliste lahenduste koostamine on üldplaneeringule järgnevate tegevuste (detailplaneeringud, projekteerimistingimused jms) ülesanne.
			2) Ruumilise tihendamise käigus tuleb võimalusel vältida raudteeni ulatuvate tupiktänavate projekteerimist, sest see loob soodsa võimaluse ebaseaduslike raudteeületuskohtade tekkeks. Ebaseadusliku (illegalse) ületuskoha all mõistetakse nn isetekkelist raudteeületuskohta, millel puudub hooldaja ja mis ei ole ette nähtud raudtee ületamiseks. Isetekkelised raudteeületuskohad kujutavad endast ohtu selle ületajale ega vasta ületuskoha nõuetele.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu maakasutuse kavandamisel. Märkime, et üldplaneeringu täpsusastet arvestades võib nii mõneski piirkonnas osutada vajalikuks seada tingimus järgmiste etappide (nt detailplaneeringu koostamise või projekteerimistingimuste väljastamise) tarbeks.
			3) Palume võimalusel arvestada maa sihtotstarvete määramisel ja elumupiirkondade planeerimisel ning rajamisel võimaliku pendelliikumisega üle raudtee. Olemasolevad ülesõidu- ja käigukohad peaksid olema võimalikult palju kasutatavad, sest reeglina pole samatasandiliste ületuskohtade lähestikku rajamine kuigi otstarbekas ning samuti peab uue samatasandilise ülekäigukoha rajamine olema põhjendatud ja vältimatu.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu maakasutuse kavandamisel. Märkime, et üldplaneeringu täpsusastet arvestades võib nii mõneski piirkonnas osutada vajalikuks seada tingimus järgmiste etappide (nt detailplaneeringu koostamise või projekteerimistingimuste väljastamise) tarbeks.
			4) Raudteeülekäigukohtade planeerimisel (sh kergliiklusteede rajamise käigus), tuleb need tehniliselt lahendada selliselt, et liikumisteed oleksid üheaegselt nii ohutud kui ka optimaalsed – arvestatakse väljajunud liikumisteid, vajadusel eraldatakse raudtee ümbritsevast	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu maakasutuse kavandamisel.

			keskkonnast vajalikus ulatuses piirdeaiaga. Nõutav turvavarustus ületuskohtadel peab olema toimiv ja lahendatud nii, et seda kasutataks õigesti (märgistus nähtav, puudub möödapõike võimalus). Palume juba planeeringu tasandil võimalusel nõuet raudtee ääres asuvate lasteasutuste, välispordirajatiste (nt staadion) ja elamute kruntide raudteepoolse külje piiramiseks aiaga, et vältida laste ja elamupiirkonnas ka loomade ootamatut sattumist raudteemaale.	
			Raudtee kaitsevööndit (ulatus 30 m äärmisest rööpast) puudutavad tingimused on hetkel kirjeldatud ehitusseadustiku §-s 73.	Arvestame ehitusseadustikus toodud tingimustega üldplaneeringu lahenduse koostamisel.
10	Muinsuskaitseamet	LÄHTESEISUKOHAD 26.10.2020 nr 5.1-17.5/2102-1	Lisas 2 „Ülevaade Antsla vallast“ toodud kultuurimälestiste alajaotuse juures soovib MKA silmas pidada, et lisaks riigi kaitse all olevatele arheoloogiamälestistele on maastikul palju avastamata ning samuti teada olevat, aga mitte mälestise staatuses arheoloogiapärandit, millega arvestamine tagab kultuurmaastiku ajalise mitmekihilisuse säilimise. Uue, 1.maist 2019 rakendunud muinsuskaitseaduse põhjal on MKA koostanud juhendi kohalikele omavalitsustele üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise protsessis kultuuripärandi paremaks käsitlemiseks. Juhend kui üldplaneeringu koostamise abivahend on lisatud kirjale. Muinsuskaitseamet koostöös Tartu Ülikooliga täpsustab arheoloogia andmebaasi Antsla vallas territooriumi kohta ja edastab selle esimesel võimalusel. Kehtiv muinsuskaitseadus käsitleb riikliku kultuurimälestisena ajaloolisi looduslike pühapaiku. Paljud neist ühtivad senise arheoloogiapärandiga. Looduslike	Lisa 2 on täpsustatud. Arvestame MKA juhendiga üldplaneeringu koostamisel pidades silmas ÜP ülesandeid ja täpsusastet.

			pühapaikade valdkonnas on MKA alustanud ristimetsade mälestisteks tunnistamise menetlustega. Antsla vallas Uhtjärve külas asub Piirivariku ristimets. Objekti dateering 19.–21. sajand. Hõlmatud kinnistud on Sõmerpalu metskond 4 (84301:004:0690), Sõmerpalu metskond 8 (84301:004:0640) ja Võru-Kuigatsi-Tõrva tee (84301:003:1600).	
11	Päästeamet	ESKIIS/EELNÕU 3.11.2021	Päästeametil on Antsla valla ÜP eelnõule järgmine ettepanek: 3.4.7. Supelranna maa-ala. Supelranna maa-ala tingimustele lisada järgnev tingimus: Supelranna maa-alale on paigaldatud veeohutuss-tend, mis on varustatud ohutusalast teavet sisaldava infotahvli ja päästevahenditega. Tagatud on veeohutusstendi aastaringne järelevalve ja korrasolek.	1. Üldplaneeringuga määratakse supelranna maa-ala. Supelrandade nõuded tulenevad õigusaktidest.
		LÄHTESEISUKO-HAD 16.11.2020	Antsla valla territooriumil asub üks suurõnnetuse ohuga ettevõtte (Arctic Orbiit OÜ) ja ei asu ühtegi ohtlikku ettevõtet. Juhul kui tulevikus planeeritakse veel rajada valla territooriumile suurõnnetuse ohuga või ohtlikke ettevõtteid, tuleb maakasutuse planeerimisel ja ehitise projekteerimisel lähtuda kemikaaliseaduses § 32 nõuetest ning aluseks võtta metoodika „Kemikaaliseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide kooskõlastamise otsuse tegemine“. Metoodika on leitav Päästeameti kodulehelt: https://www.rescue.ee/et/kemikaaliseaduse-32-juhendid.	Teadmiseks võetud
			Üldplaneeringust ja muudest planeeringu juurde käivatest materjalidest peab selguma:	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja selle mõjuhindamise läbiviimisel niivõrd kui on olemasolevaid andmeid

			1. olemasolevad riskiallikad (käitised ja nende ohualad, üleujutusohhtlikud alad, ohtlikud teelõigud ning raudteed ja muud sõlmed, kiirgusohhtlikud objektid ja ohustatud alad) ja nende mõju hinnang olemasolevale ning sellega arvestamise põhjendus;	ning arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet.
			2. planeeritavad riskiallikad ja nende mõju hinnang planeeritavale ning kaitsemeetmed, mida rakendatakse;	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja selle mõjuhindamise läbiviimisel, arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet.
			3. Olemas olevad tuletõrje veevõtu võimalused: kus on hüdrandidõrgustik, kus on tehis- või looduslikust veekogust tagatud tuletõrje veevõtu võimalus. <u>Süüa võiks lisada viite maa-ameti vesivarustuse kaardikihile, kus olemas täiuslik info olemasolevate VVK kohta;</u>	Arvestame ettepanekuga ning kanname Maa-ameti vesivarustuse kaardikihil olevad tuletõrje hüdrandid ning tehis- ja looduslikud veevõtukohtad ÜP joonistele.
			4. Piirkonnad kus ei ole tagatud tuletõrje veevarustus ning kus tuleb planeerimise/ehitamise käigus see lahendada.	Arvestame ettepanekuga.
			Lisaks on võimalik üldplaneeringus paika panna täiendavad objektid, mille puhul on vajalik koostada detailplaneering: 1. suurõnnetuse ohuga või ohtlikus ettevõttes muudatuste tegemine, mis ei nõua detailplaneeringut; 2. suurõnnetuse ohuga või ohtliku ettevõtte või nende ohualasse planeerimine, kui tegemist ei ole tiheasutusaladega.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamisel.
	OMAVALITSUSED			

	Valga Vallavalitsus	ESKIIS/EELNÕU 10.11.2021 nr 9-1.3/3437-1	Planeerimisdokumente analüüsid keskenduti eelkõige Antsla valla ja Valga valla ruumiliste arengute koostoimimisele ning üle halduspiiri ulatuvate alade ja joonobjektide kattumisele Valga valla üldplaneeringu eelnõuga. Antsla valla ruumilise arengu põhimõtted ja üldplaneeringu planeerimisettepanekud on üldjuhul kooskõlas Valga valla ruumiliste arengu eesmärkidega ega tekita konfliktkohti. Järgnevalt avaldame arvamust teemade lõikes, milles leidsime Valga vallaga ühisosa ja mida pidasime oluliseks hinnata üldplaneeringu eelnõus. 1. <i>Peatükk 4.1.3.</i> Kanepi-Antsla-Lüllemäe kultuuritee. Halduspiiriülese ulatusega on Teie üldplaneeringus märgitud Kanepi-Antsla-Lüllemäe kultuuritee. Kultuuritee eesmärk on ühendada teeäärseid kultuuri- ja loodusväärtusi, sündmusi, kogukondlikke objekte, turismi- ja teenindusettevõtteid ning muid huviobjekte, mis külastajate tähelepanu köidavad. Oleme valmis markeerima ka oma valla territooriumil tee kultuurilise väärtusega teeks. Tee (nr 23201) on Lüllemäelt kuni Antsla valla piirini omanäoline – kuppelmaastiku vahel võnklev, mille äärde jääb mitmeid kultuurilise väärtusega objekte ning väike osa Rebasemõisa külast, millele tehakse üldplaneeringuga miljööväärtusliku ala määramise ettepanek. Ka Valga maakonnaplaneeringus on tee märgitud kauniks teelõiguks. Arvestame Teie ruumilise lahendusega ja kajastame tee väärtust Valga valla üldplaneeringus. Lisaks on sarnase sisuga Antsla valla üldplaneeringu peatükk 4.4.	1. Võtame teadmiseks.
--	----------------------------	--	--	-----------------------

			Kaunid teelõigud ja vaatekohad. Ka selles peatükis märgitakse Puurina-Lüllemäe-Litsmetsa teed (nr 23201). Valga valla üldplaneeringu eelnõud koostades kaalume veel, kas kahekordne ühe objekti väärtustamine on vajalik. Anname oma otsusest Teile hiljem teada.	
			2. Peatükk 4.2.3. Rohevõrgustik. Väga suur osa Antsla valla alast, mis piirneb Valga vallaga on kaetud rohevõrgustikuga. Oleme ka Valga valla poolele määranud sarnases mahus rohevõrgustiku. Selleks, et mõlema valla rohevõrgustiku ruumiobjektid moodustaksid tervikliku võrgustiku, sh ruumikujude piirid kulgeksid loogiliselt, palume meile jagada oma ArcGis teemakihti. Hindame nende põhjal rohevõrgustiku toimimise tagamist ja oleme valmis ruumikujusid täpsustama või teeme Teile ruumikujude täpsustamise ettepaneku.	2. Edastame ÜP-ga kavandatava rohevõrgustiku kaardikihi shp-failiformaadis.
			3. 4.2.4. Väärtuslikud maastikud. Valga ja Võru maakonnaplaneeringust on Valga ja Antsla valla territooriumil Karula rahvuspargi ala, mis on määratud maakonnaplaneeringuga ka väärtuslikuks maastikuks. Ka jastame ka Valga valla üldplaneeringus sama ala samas mahus. Võimalusel palume jagada meiega ArcGis teemakihti, et saaksime paremini alasid kõrvutada ja vajadusel täpsustusi teha.	3. Edastame kaardikihi shp-failiformaadis.
			4. 4.5. Matka- ja terviserajad. Üle Antsla valla piiri ulatuvad Valga valla Karula rahvuspargi matkarajad (RMK). Oleme ka Valga valda kandnud Karula rahvuspargi matkarajad ja rajad moodustavad terviku. Märgime, et Antsla valla üldplaneeringu matka- ja terviserajad on leitavad üldplaneeringu	4. Korrigeerime ÜP joonist ning lisame puuduolevad matka- ja terviserajad.

			kaardirakenduselt, kuid need ei kajastu üldplaneeringu joonistel (esitluskujudel).	
			5. 5.1.3. <i>Raudtee</i> . Hindame oluliseks Teie ettepanekut hoida Valga-Koidula raudteed oma valla ruumilises arengus. Oleme kavandanud raudtee ka Valga valla üldplaneeringusse.	5. Võtame teadmiseks.
			6. 6. <i>Asustusüksuste piiride ja liigi muutmine</i> . Avaldame mittenõustumist üldplaneeringu ettepanekuga liita Antsla vallaga Valga valla Lusti küla osa. Valga valla üldplaneeringu koostamise käigus ei ole meile siiani sellist ettepanekut tulnud. Samuti ei tule Teie planeeringust välja põhjendus, miks Lusti küla osa on vaja liita Antsla vallaga. Oleme oma valla ruumilist arengut kavandades tuvastanud kõnealuse külaosal kultuurilise väärtuse ning teeme ettepaneku määrata ala miljööväärtuslikuks. Lusti asunduse väärtuseks siiani säilinud mõisallee, mis aitab maastiku tajuda kunagise mõisamaana. Samuti on säilinud pikad kitsad krundikujud ning taluõued. Teie üldplaneeringus ei ole küla osale ruumilist lahendust koostatud.	6. Jääme ettepaneku juurde liita Valga valla Lusti küla Antsla vallaga. Tegemist on ajalooliselt Vana-Antsla mõisa maadega ning Lusti küla elanike jaoks on Antsla linn esmatasandi keskuseks.
	TARISTU JA AVA-LIKE TEENUSTE VALDAJAD			
	AS Eesti Raudtee	ESKIIS/EELNÕU	1. Teeme ettepaneku tähistada ÜP joonisel kõik raudteepeatused perspektiivsetena, kuna Valga-Koidula liinil reisirongiliikluse taastamise korral tuleb kogu liinil rajada uued nõuetekohased reisirongide peatuskohad.	Arvestame ettepanekuga. Anne ja Antsla perspektiivsed raudteepeatused on kavandatud olemasolevasse asukohta, Vaabina perspektiivse raudteepeatuse asukoht on kavandatud Vaabina-Turumõisa-Säre riigimaantee äärde.

			2. Oru ja Soo tänavate pikendusele on ÜP-s kavandatud perspektiivne raudtee ülekäigukoht. Teeme ettepaneku ühendada ülekäigukoht olemasoleva või planeeritava kergliiklusteede võrgustikuga ning tähistada ÜP joonisel ka raudteemaale (raudteega ristumisel) kavandatav perspektiivne jalgtee vastavalt leppemärgiga.	Arvestame ettepanekuga.
			3. ÜP seletuskirjas palume lisada, et tehnilised lahendused uue raudteeülekäigukoha rajamiseks ning täpne asukoht määratakse kindlaks projekteerimisel vastavalt AS Eesti Raudtee tehnilistes tingimustes ning valdkonnaga seotud normides, standardites ja regulatsioonides sätestatud nõuetele. Nõuded uue raudteeülekäigukoha projekteerimiseks ja ehitamiseks ning liiklusohutuse tagamiseks on sätestatud Raudtee tehnokasutuseeskirja lisas 4 „Raudteeülesõidukoha ja -ülekäigukoha ehitamise, korrashoiu ja kasutamise juhend”. Samuti tuleb arvestada et uute samatasandiliste raudteeületuskohtade projekteerimisel tuleb hinnata nendega kaasnevat mõju liiklusohutusele ja vastavalt EhS §73 lõikes 4 sätestatule on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil, kui projekteerimistingimuste ja ehitusloa väljastajal, õigus põhjendatud juhul nõuda riskianalüüsi või muu asjakohase analüüsi koostamist, et hinnata kavandatud tegevuse mõju raudtee seisukorrale ja raudteeliiklusele.	Täiendame seletuskirja.
		LÄHTESEISUKOHAD 01.10.2020 nr nr 21-1/2851-1	Üldplaneeringu koostamisel arvestada raudtee kaitsevööndiga, mille laius ja piirangud on kehtestatud ehitusseadustiku §-s 73 ning elektripaigaldiste ja sidetrasside kaitsevöönditega.	Arvestame raudtee, samuti elektripaigaldiste ja sidetrasside kaitsevööndite ja neist tulenevate piirangutega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.

			Planeeritavad lahendused ei tohi takistada raudteerajatiste, sh raudtee elektripaigaldiste hoolduse ja remondi teostamist.	Arvestame üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel raudteerajatiste kasutamisest, hooldusest ja remondist tulenevate vajadustega.
			Hoonestusalade planeerimisel arvestada raudteevee-remist tulenevate mõjudega, sh võimaliku vibratsiooni ning müraga. Uute hoonestusalade rajamise korral raudtee vahetusse lähedusse ei võta AS Eesti Raudtee endale kohustusi keskkonnaparameetrite (müra, vibratsioon) leevendamiseks	Arvestame esitatud tingimusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamise käigus. Vajalikud erisused (kui need üldplaneeringu lahenduse väljatöötamise käigus ilmnevad) kooskõlastatakse AS-iga Eesti Raudtee.
			Rajatised, mis ei ole raudtee sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalikud ning mille kogukõrgus on 30 m ja enam (nt tuulikud, mobiilimastid), tuleb kavandada selliselt, et nende kaugus raudtee kaitsevööndi piirist oleks võrdne rajatise kogukõrgusega. Tuuliku puhul tuleb masti kõrgusele lisada tiiviku laba pikkus.	Arvestame võimalusel esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			Raudteemaaga piirnevate alade haljastuse kavandamise või säilitamise korral tuleb lähtuda muuhulgas nähtavuse tagamise tingimustest, mis on valdkonnaga seotud normides, standardites ning regulatsioonides sätestatud.	Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			Raudteemaaga piirnevate alade (eluhoonete, äri- või tootmishoonete, ühiskondlike hoonete, kergliikluse otstarbeks) planeerimisel näha ette ohutuse tagamiseks juba üldplaneeringuga meetmed (näiteks piirdeaedade rajamise kohustuse) takistamaks nii jalakäijate kui sõidukite sattumine raudteemaale väljaspool nõuetekohaseid raudtee ületuskohti. Samuti arvestada müratõkkeseinte rajamise vajadusega.	Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.

			Avalikke teid, sh kergliiklusteid raudteemaale mitte planeerida, v.a raudteedega ristumised.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd AS-ga Eesti Raudtee.
			Uute raudteeületuskohtade (samatasandiline riste) või eritasandiliste ristumiste asukohtade kavandamisel tuleb juhendada valdkonnaga seotud normides, standardites ja regulatsioonides sätestatud nõuetest ning vastavalt säilitada tarvilik maa nende realiseerimiseks. Teeme ettepaneku üldplaneeringu kaardimaterjalil kajastada eraldi leppemärkidega olemasolevate ja perspektiivsete raudteeületuskohtade asukohad ning kavandatavate eritasandiliste ristumiste asukohad. Näidata nendeni viivad ühendusteed, s.h perspektiivne avalike teede võrgustik.	Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			Üleriigiline planeering Eesti 2030+ toob välja, et regionaalne reisirongiühendus peab toimuma Valga-Koidula liinil, perspektiivselt sõidukiirusega 120 km/h, mis aitab oluliselt kaasa toimepiirkondade omavahelisele seostamisele (Võru-Antsla-Valga). Võru maakonnaplaneering 2030+ loeb reisjateveo taastamist Valga-Koidula suunal oluliseks prioriteediks ja toob välja, et kuigi planeeringu koostamise hetkel reisirongliiklust Valga-Koidula suunal ei toimu, on otstarbekas antud perspektiivse suunaga arvestada ning vajadusel siduda kergliiklusvõrgustik ka raudteejaamade ja arendada välja pargi-reisi parklad nii autodele kui jalgratastele. Arvestades eelmise punktiga teeme ettepaneku kavandada (üldplaneeringu täpsusastmes) reisirongide	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.

			peatuskohad, parklad ning siduda peatuskohad olemasoleva ja/või kavandatava avalike teede (s.h kergliiklusteede) võrgustikuga.	
			Reisirongiliikluse taastamise korral Valga-Koidula liinil tuleb ohutuse tagamise eesmärgil arvestada ka raudteemaa piirdeaiaga piiramise vajadusega (eelkõige tiheasustusega aladel), et takistada jalakäijate raudteele pääsemist väljaspool nõuetekohaseid ülekäigu-kohti.	Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
12	Elering AS	LÄHTESEISUKOHAD 24.09.2020 nr 11-4/2020/768-2	Elering AS-i elektrivõrgu planeeritavad muutused Antsla vallas: Aastatel 2021-2022 on kavas rekonstrueerida Linda alajaam.	Arvestame märkusega üldplaneeringu koostamise käigus.
			Elektrivõrgu kaitsevööndid, millega planeeringu koostamisel peab arvestama: Elektriohutusest tulenevalt on piiratud tegutseda õhuliini kaitsevööndis. Kaitsevöönd on erinevaid elektripaigaldisi ümbritsev maa-ala, õhuruum või veekogu, kus ohutuse tagamiseks on kitsendatud selle ala kasutamise võimalusi, kusjuures kaitsevööndi ulatus sõltub elektripaigaldise pingest. Õhuliini kaitsevöönd on maa-ala ja õhuruum, mida piiravad mõlemal pool piki liini telge paiknevad mõttelised vertikaaltasandid, ning mille ulatus mõlemal pool liini telge on: 35 kV (kaasa arvatud) kuni 110 kV nimipingega liinide korral 25 meetrit; 220 kV kuni 330 kV nimipingega liinide korral 40 meetrit.	Arvestame elektrivõrgu kaitsevöönditega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.

13	AS Võru Vesi	LÄHTESEISUKO- HAD 02.10.2020	Edastan täpsustused Antsla valla üldplaneeringu läh- teseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hinda- mise väljatöötamise kavatsuse kohta: 1. P 22.4 lisada, et ÜVK-ga on varustatud ka Lusti küla ja Pihleni külas osaliselt. 2. Tabel 21 – reoveed puhastatakse uues 2020. aas- tal valminud annustüüpi reoveepuhastis koos Ko- bela aleviku reovetega. (ei ole enam OXYD). 3. Tabel 21 – Kobela reoveed puhastatakse uues Antsla reoveepuhastis. Olemasolev Kobela reo- veepuhasti on jäetud Linda Nektar AS-il reservi. 4. Tabel 21 – Vana Antsla aleviku reoveed on pla- neeritud lähitulevikus juhtida Antsla reoveepu- hastisse. 5. Tabel 21 – Uue Antsla küla reoveed on planeeri- tud lähitulevikus juhtida Antsla reoveepuhastisse. 6. Antsla RVP on juba valmis ja Antsla linna II-astme pumpla koos veereservuaaridega on juba ehitami- sel. 7. Kobela aleviku ja Antsla linna vahelise survekana- lisatsiooni torustiku rajamine on valmis.	Lisa 2 on täpsustatud ja märkustega arves- tatakse üldplaneeringu koostamisel.
	ETTEVÕTTED JT ASUTUSED			
14	Riigimetsa Majan- damise Keskus	EELNÕU/ESKIIS 1.11.2021 nr 3- 1.1/2021/5657	RMK on seisukohal, et Antsla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel peab olema arvestatud RMK põhiülesande täitmise võimalikkusega ja erinevad riigimaale seatavad maa- kasutuse või metsade majandamise piirangud peavad olema neis dokumentides kajastatud ja põhjendatud.	1. Mitte arvestatud. Väärtuslike põllumajan- dusmaade (vt täpsemalt seletuskirja ptk 4.6) seadmise üldine eesmärk on tagada nende säilimine võimalikult suures ulatuses ja kasutada neid sihipäraselt põllumajan- duslikuks tegevuseks. Keskmisest kõrgema

			1. Väärtusliku põllumajandusmaa nimistus on kokku 41 erinevat riigimaa tükki. Põllumaana kasutuses (rendile antud) 29 põllu- ja rohumaa tükki, mille edaspidine kasutamine väärtusliku põllumaana võiks jätkuda rentnike huvi korral. Ülejäänud kõlvikud ei ole kasutuses põllumaana ja need tuleks eemaldada põllumaade kihist. Väärtuslike põllumaade kiht lisatud kirjale.	boniteediga põllumajandusmaa kui piiratud ja taastumatu ressurss on väärtus, mida tuleb kasutada eelkõige toidu tootmise eesmärgil. Seetõttu ei ole õige lähtuda olemasolevatest (põllu- või rohumaa) rentnikest, vaid juhinduda tuleb kõrge boniteediga põllumajandusmaa olemasolust, mille puhul on tegemist kaitsmist vajava väärtusega.
			2. KAH alad on eelkõige metsad, mida kohalikud elanikud kasutavad igapäevaste tegemiste ja vajaduste jaoks, mistõttu on need olulised kohalikele kogukondadele. Antsla vallas määrab üldplaneering KAH aladeks: Antsla linnaga piirneva Kasumõtsa, Haabsaare külas Jahimaja ümbruse metsa. KAH alal kasvava metsa majandamiseks on plaanitud rakendada põhimõtteid, mida RMK on seni rakendanud KAH alade metsade majandamisel. RMK nõustub planeeringu eelnõus seatud tingimustega KAH ala metsade majandamiseks.	2. Võtame teadmiseks.
			3. Kohalik sõidutee RMK kihis puuduvad alljärgnevad endise Urvaste valla teed: Urvaste-Keema tee 8432004 Hansi-Urvaste tee 8430175 Rauskapalu tee 8430107 Rauskapalu põik 8432001 Tamme-Lauri 8430005 Kuppari tee 8432005 Ruhingu – Ess-soo tee 8432003 osaliselt	3. Täiendame kaardikihte.

			RMK on vajadusel nõus eespool toodud ettepanekuid arutama Antsla valla ja planeeringu koostaja osalusel.	
		LÄHTESEISUKO- HAD 03.09.2020 nr 3-1.1/2850	Metsaseaduse § 48 p1 ja 2 alusel on RMK põhiüle- sanne Antsla vallas asuva Keskkonnaministeeriumi ja Kaitseministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikat- siooniministeeriumi valitsetava riigimetsa majanda- mine. Riigimetsa majandamise eesmärk on tagada metsa kui ökosüsteemi kaitse ja säästev majanda- mine. Metsa majandamine on säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemis- võime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitme- külge metsakasutuse võimaluse.	Võtame teadmiseks.
			RMK on seisukohal, et Antsla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel peab olema arvestatud RMK põhiülesande täitmise võimalikkusega ja erinevad riigi maale seatavad maa- kasutuse või metsade majandamise piirangud peavad olema neis dokumentides kajastatud ja põhjendatud.	Nõustume esitatud ettepanekuga. Lähtuvalt planeerimisseadusest ning haldusmenetluse seadusest peavad kõik üldplaneeringus sea- tud tingimused olema põhjendatud. Mär- gime aga, et üldplaneering ei sea üksnes piiranguid. Üldplaneeringu esimene ja kõige olulisem eesmärk on eelduste loomine oma- valitsuse ruumilise arengu kavandamiseks ja omavalitsuse kui terviku tasakaalustatud arenguks. See tähendab nii majandustege- vuse edendamist, kuid vajadusel ka piiran- gute seadmist näiteks loodusväärtustest lähtuvalt.
			Samuti palume üldplaneeringu seletuskirjas ja kesk- konnamõju strateegilise hindamise aruandes esitada metsamaale kavandatud mittemetsamajanduslikel	Üldplaneeringu lahendus koostatakse lähtu- valt omavalitsuse ruumilise arengu vajadus- test. Sellest põhimõttest lähtuvalt käsitle- takse üldplaneeringus ka metsamaad. Läh- tuvalt planeerimisseadusest ning haldusme-

			eesmärkidel teostatavate tegevuste osas alternatiivide võrdlused, sh käsitledes ka metsamajanduslikku tegevust.	netluse seadusest peavad kõik üldplaneeringus seatud maakasutus- ja ehitustingimused olema põhjendatud, kuid üldplaneeringu ja selle KSH koostamise käigus on ebaotstarbekas eeldada kõigi võimalike tegevuste läbikaalumist mingis piirkonnas.
			RMK teeb, olles RMK poolt majandatavate metsade osas vastutavaks isikuks, ettepaneku täiendada keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet, sh sotsiaal-majanduslikku hinnangut, peatükiga, mis puudutab üldplaneeringuga määratud puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsade majandamist ja nende metsade uuendamist vastavalt metsaseaduses ja looduskaitseaduses sätestatud piirangutele.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamise, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel, arvestades üldplaneeringu täpsusastet. Märgime, et üldplaneeringu lahendus peab otse loomulikult vastama kõigile seadustele ja teistele õigusaktidele, kuid planeerimisprotsessis on kohalikule omavalitsusele antud ulatuslik kaalutusõigus, sh metsade majandamisele tingimuste seadmisel.
			Üldplaneeringus, sh selle seletuskirjas palume märkida RMK poolt majandatavate metsade osas, et lubatud on kõik raieliigid, kusjuures detailsed kavad puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud aladel kasvavate metsade majandamiseks ja uuendamiseks koostatakse koostöös kohaliku omavalitsusega, arvestades metsade olemist, nende kasvutingimusi, vanuselist jagunemist ja neile aladele planeeritavat metsade olemist ja koosseisu pikemas perspektiivis.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamisel läbiviimisel, arvestades üldplaneeringu täpsusastet. Lähteseisukohade etapis ei ole otstarbekas konkreetseid seletuskirja sõnastusi kokku leppida, kuna need tekivad planeeringu koostamise käigus, sh koosmõjus teiste tegevustega, KSH tulemustega ning avalikkuse, omavalitsuse ja ametiasutuste koostöös.

	KOHALIKUD MAAOMANIKUD JA HUVIGRUPID			
	Eraisik P. Pärn	EELNÕU/ESKIIS 15.10.2021	1. Pärna tänavale alates Jaani tänavalt kuni Tsooru mnt alguseni peaks ikka ka jalg- ja jalgrattatee ette nägema. Samuti peaks olema ette nähtud ühendus jalgtee näol lõunapoolsetele elanikele jaama juures olemas oleva raudtee ülekäigukohaga. Liiklus (ka põllumajandus-tehnika) on siin ikka päris tihe.	1. Arvestame ettepanekuga.
			Piirkondlikud ehitustingimused – tabel 3 2. Uute moodustatavate kruntide suurus ei tohi olla väiksem kui 1500 m² - võib-olla võiks olla juures lee- vendus, nt. et väljakujunenud hoonestuslaadi vahele moodustatav krunt võib olla nt. kuni 50% väiksem.	2. Täiendame sõnastust, et väljakujunenud hoonestusstruktuuri, tuleohutuskujasid jms arvestades võib olla uute moodustatavate katastriüksuste suurus väiksem kui 1500 m ² .
			3. Max. hoonete alune pind 500m²? Kui tegu on ca 800m² ol.oleva krundiga, siis 500m² täis ehitada on paljuvõitu. Ehk peaks seda reguleerima täisehitus- protsendiga hoonete aluse pinna suhtest krundi pin- dalasse?	3. Täiendame seletuskirja hoonete aluse pinna suhtest krundi pindalasse. Selgitame, et tegemist on maksimaalse või- malike hoonete aluse pinnaga. Kavandatava hoone maht peab lähtuma piirkonna ela- mute mahtudest nii ehitisealuse pinna kui ka kõrguse poolest. Ehitustegevuse kavan- damisel tuleb mh arvestada ka arhitektuur- sete, ehituslike ja kujundustingimustega, haljastusnõuetega jne.
			4. Eluhoone fassaad peab avanema veekogu või tä- nava poole? Millisest veekogust on jutt?	4. Täpsustame sõnastust, et avalikult kasu- tatava veekogu puhul.

	Visela	EELNÕU/ESKIIS 21.10.2021	1. Soovime Rande tootmisala (84301:001:0471) muuta tootmismaaks, kuna antud asukohas toimub põllumajanduslik tootmine. Hetkel asub sellel alal teraviljakuiivati (koos enda tehnosüsteemidega), PVC angaar, laut ning ehitusluba on antud teravilja säilituspunkritele.	1. Määrame tootmise maa-ala juhtotstarbe.
			2. Puhkemajutuse maa (KÜ toodud kirjas). Sooviksime käesoleval ala tegeleda turismi ja majutusega. Selle soodustamiseks tuleks maakasutus viia vastavusse ning veekaitse piiranguvööndit antud osas vähendada. Kuna turism/puhkemajutus omab nii sotsiaalmajanduslikku kui ka kogukonna ettevõtluse tasemel arendavat mõju piirkonnale, siis oleks antud ala muutmine ÜP-s väga tähtis antud piirkonna arengu jaoks.	2. Palume esitada täpsem info kavandata-vate tegevuste osas, mille järel on võimalik hinnata vajadust maakasutuse tingimuste määramiseks, ehituskeeluvööndi muutmiseks jms. Täiendatud 26.04.2022 Ettepanekuga ei ole arvestatud, sest omanik pole esitanud omapoolset tegevusplaani.
			3. Rohealad väärtusliku põllumajandusmaal: Sooviksime, et väärtuslikul põllumajandusmaal ei asuks rohealasid, mis võivad tulevikus piirata selle maa kasutamist. Kuna EU Liidu tasemel muutuvad keskkonna nõuded üha rangemaks ning see võib ohustada ja piirata oluliselt antud maade kasutamist põllumajandusliku tootmise eesmärgil. Samuti sooviksime, et uues ÜP-s oles märgitud ära väärtuslik põllumajandusmaa, mis on aktiivses kasutamises ning väga viljaka mullaga.	3. Üldplaneeringuga on määratud väärtuslikud põllumajandusmaad ning seatud tingimused nende kaitseks. Täpsemad tingimused vt ÜP seletuskirjast ptk 4.6. Vaatame üle alad, kus rohevõrgustik kattub väärtuslike põllumajandusmaadega ning vajadusel täpsustame nende piire. Täiendatud 26.04.2022 Rohevõrgustiku ala piirid on täpsustatud ja omanikuga kooskõlastatud.
			4. Perspektiivne liiva- ja kruusa maardla ala (joonis lisatud kirjale): Antud asukohas on enne 1990 aastaid	4. Selgitame, et maardlate info pärineb Maa-ametist. ÜP kajastab vaid riiklikus and-

			kaevandusega tegeletud ning siis kasutati seda kohaliku piirkonna jaoks (teede ehituseks). Oleme lasknud uurida antud piirkonna liiva-ja kruusa kvaliteeti, mis on kõrge väärtusega. Sooviksime, et antud ala kantakse perspektiivse asukohana maardlaalaks.	mebaasis kajastatud maardlaid. Uue karjääri avamiseks on vajalik geoloogiline uuring.
	EELK Urvaste Püha Urbanuse Kogudus	EELNÕU/ESKIIS 10.11.2021	1. Urvaste kalmistu laiendamine. Alus: EELK Urvaste koguduse arengukava: Kasutusele võetud lisamaa IX kvartal (joonis kirjas).	1. Laiendame kalmistu maa-ala vastavalt saadetud joonisele.
	Eestimaa Roheliste Antsla piirkond	EELNÕU/ESKIIS 10.11.2021 7-1/1/1180	Lähtuvalt Võru maakonna arengustrateegia (https://www.riigiteataja.ee/aktiisa/4160/3202/1009/Arengustrateegia%20lisa.pdf#) strateegilisest tegevussuunast – looduslike maastike, ristipuude ja muude looduslike pühapaikade hoidmine: 1. Üldplaneeringus on vajalik täpsustada, et rohevõrgustiku aladel ja KAH-aladel on keelatud teha uuendusraiet (lage- ja turberaiet) ning põllumajanduses on eelistatud maheviltelus.	1. Mahevilteluse eelistamine põllumajanduses ei ole ÜP teema. Rohevõrgustikus uuendusraiete keelamise aluseks saaks olla ülekaalukas avalik huvi. Ettepanekust ei selgu, milline on uuendusraiete keelamise eesmärk. Rohevõrgustiku peamine kaitse eesmärk on tagada selle sidusus. Raiet muudavad ajutiselt metsa kui elupaiga omadusi, kuid pikas perspektiivis rohevõrk ja selle sidusus säilib. KAH alal kasvava metsa majandamiseks on plaanitud rakendada põhimõtteid, mida RMK on seni rakendanud KAH alade metsade majandamisel. Raiete teostamise tingimusi täpsustatakse konkreetsete alade metsatööde planeerimisel arvestades kogukonna ettepanekutega.
			2. Rohevõrgustiku tegelikuks toimimiseks ning maastike (sh autentse ja loodusesse sobituva inimasustuse) säilimise tagamiseks on vajalik valla põhjaosa ehk Urvaste Ürgorust/Visela-Majala	2. Selgitame, et ÜP-s käsitletav rohevõrgustik on eri tüüpi ökosüsteemide ja maastike säilimist tagav ning asustuse ja majandustegevuse mõjusid tasakaalustav looduslikest

			rohekoridorist põhja poole jäävad Restu, Visela, Koigu, Kirikuküla, Urvaste, Ruhingu ja Lümatu külad tervikuna võrgustikku haarata.	ja poollooduslikest kooslustest koosnev süsteem, mis koosneb tugialadest ning neid ühendavatest rohekoridoridest. Laiemalt mõeldakse rohevõrgustiku all nii looduslike kui ka poollooduslike alade jms keskkon-naelementide ökoloogiliselt toimivat võrgus-tikku, mis on loodud ja mida hallatakse ees-märgiga tagada looduslike protsesside toi-mimine, pakkuda mitmesuguseid ökosüs-teemiteenuseid ning leevendada kliimamuu-tuste mõju. Rohevõrgustiku koosseisu ei ole otstarbekas ega võimalik hõlmata külasid tervikuna, kuna sellisel juhul ei oleks tege-mist erinevate valdkondade tasakaalustatud käsitlelusega.
			3. Kohaliku kaitseala moodustamine ristipuude 50 m piiranguvööndi ulatuses seal, kus ristipuid ei ole võetud riikliku kaitse alla (Tsooru, Viirapalu).	3. Täpsustame ristimetsade kaitse alla võt-mise tingimusi. Üldjuhul on Eestis ristimetsad ja -puud võe-tud kaitse alla kultuurimälestistena - ajaloo-liste looduslike pühapaikadena (nt Piiriva-riku ristimets). Teadaolevad ristipuud on ÜP joonisel kohaliku tasandi kultuuripärandi objektidena (pärandkultuuriobjektid) ja nende kaitse peamine viis on omanikuhoid. Leiame, et puudub vajadus ristipuude üm-ber LKS mõttes kohalike kaitsealade moo-dustamiseks.
			4. Kuna valla arengu jaoks on kriitilise tähtsusega just looduskeskkonna ja miljööväärtuslike alade säilimine ja selle baasilt pakutavad teenused, palume üldplaneeringu juhtrühmal võimalikult kiiresti korraldada temaatiline koosolek, kuhu kaasatakse nii	4. Võtame teadmiseks. Võimalik kaasa rää-kida avalikel aruteludel.

			vallakodanikud kui ka valdkonna asjatundjad. Nii teemakoosolekul kui tulevastel aruteludel valla eri piirkondades peab olema võimalus teha täiendavaid ettepanekuid ÜP-projekti muutmiseks.	
			5. Ainulaadse mõisaansambliga ning Kanepi-Antsla-Lüllemäe kultuuritee ääres asuv Vana-Antsla peab olema üldplaneeringus väärtustatud miljööväärtusliku alana, kus ehitustegevusele kehtivad erinõuded ning vald panustab ressursi ajalooliste hoonete taastamise korraldamisse, perspektiiviga asustada just siia mõni riigiasutus (nt roheliste poolt soovitud kõrgkooli filiaal või miks mitte ka Maaeluministeerium).	5. Vana-Antsla jääb erinevate väärtuste ja piirangutega aladele (sh väärtuslikud maastikud, riiklikud kultuurimälestised koos kaitsevööndiga, looduskaitse objektid). Täiendavate piirangute lisandumine miljööväärtusliku ala näol ei ole mõistlik, sest väärtuste kaitse on tagatud. Vald saab teatud määral panustada hoonete taastamise korraldamisse, kuid eraomandi puhul sõltub see paljuski maaomaniku tahetest.
			6. LISA: Antsla Roheliste üldine seisukoht seoses metsade majandamisega Antsla Vallas. Oleme seisukohal, et jätkusuutlik looduskeskond on Antsla valla üks kõige olulisemaid väärtuseid, mille kasu ei piirdu vaid elurikkuse suurenemise ning keskkonna väärtustamisega, vaid mis omab potentsiaali tuua Antsla vallale erinevaid sotsiaalmajanduslikke kasutegureid. Roheliste ettepanek on lihtne: seame eesmärgiks, et aastaks 2026 saaks Antsla vallast esimene omavalitsus Eestis, kus metsi majandatakse jätkusuutlikult läbi püsimeetsanduse põhimõtete ning kus uuendusraied (nii lage- kui turberaied) oleksid keelatud. Keskkonnateadlikkus on üha enam hinnas ning tegu oleks ideaalse võimalusega presenteerida Antslat kui	6. Metsade majandamisele soovime läheneda nii, et oleks tagatud tasakaal erinevate valdkondade vahel. Antsla vallas on püsimeetsanduse põhimõtted tagatud nt Karula rahvuspargis, Pokumaal jne ning seda ei ole mõistlik kogu valla territooriumile laiendada.

			kaks sammu ette mõtlevat, tulevikku vaatavat ning innovaatilist valda. Soovime kaasata protsessidesse nii metsandus- kui ka turundus- ja kommunikatsioonieksperte eesmärgiga teha Antslast Eesti loodusturismi keskus, mille sotsiaalmajanduslik kasu läbi turismi, ettevõtluse jpm kaalub oluliselt üles lühiajalisele majanduslikule kasule orienteeritud praeguse metsanduspoliitika. „Antsla – esimene roheline omavalitsus Eestis” on suur siht, mille nimel pingutada, millega eristuda ning mis tooks Antsla kõige positiivsemas võtmes Eesti ja Euroopa kaardile.	
	Eraisik Airi Hallik-Konnula	EELNÕU/ESKIIS 10.11.2021	1. Palun lisada kohaliku tasandi kultuuripärandi nimekirja ja teha ettepanek lisada kultuurimälestiste riikliku registri XX sajandi arhitektuuri andmekogusse 1939. aastal ehitatud ja autentsel kujul säilinud Urvaste seltsimaja (endine koolimaja), mis on sõjajärgse aja silmapaistev ehitist maakoolimajade hulgas (vt https://register.muinas.ee/ftp/XX_saj._arhitektuur/alusuuringud/Maakoolimajad/Maakoolimajad%20koos.pdf), rikastab vaadet Kanepi-Antsla-Lüllemäe kultuuriteelt ja mida on plaanis edasiste projektidega veelgi kenamaks muuta.	1. Selgitame, et kultuurimälestiste riikliku registri XX sajandi arhitektuuri andmekogu ei ole riikliku kaitse all olevate objektide nimekirja ning seetõttu ei saa ÜP-ga selle nimekirja täiendamiseks ettepanekuid teha. Ettepanekuga on ÜP seletuskirjas arvestatud selles osas, mis puudutab väärtustamist kohalikul tasandil ning kaitstavate väärtuste säilimise tagamist. Urvaste seltsimaja on Kanepi-Antsla-Lüllemäe kultuuritee äärses huvikohas ÜP kaardil markeeritud.
			2. Üldplaneeringu menetlusprotsessi käigus on tegelikult tarvis üle vaadata ka teised endise Urvaste valla väärtuslikud ehitised, kuna sellekohane analüüs näib olevat puudulik. Sh Vaabina meierei, Kuldre vana koolimaja (praegune lasteaia hoone) jne.	2. Ettepanekuga on arvestatud osaliselt. Vaabina meierei on väärtusliku objektina kantud üldplaneeringu kaardile. Kuldre vana koolimaja on juba eelnevalt kohaliku kaitse all olevate pärandkultuuriobjektide kihil. Endise Urvaste valla territooriumile jääb mitmeid üldplaneeringuga kohaliku kaitse

				alla võetud objekte, sh XX saj arhitektuuri-pärandi objektid, maaehituspärand, pärand-kultuuriobjektid, kultuuritee äärsed huviko-had jne. Leiame, et sealse piirkonna kultuu-riväärtuste kaitse on tagatud.
			3. Taotleda valla omandisse või omandada valla poolt kõrge puhkeotstarbelise väärtusega kinnistud (potentsiaalne KAH-ala) Urvaste külasüdames, katastritunnused 14201:001:0582 ja 14201:001:0462. Üks omandamise eesmärk oleks puurinde säilitamine, samas sobib antud ala ka rajatiste ja hoonete jaoks.	3. Mitte arvestatud. Urvastes ja selle lähis-tel on olemas erinevad puhkevõimalused, sh RMK puhkemetsad, Pokumaa jne. Samas on ka hooldamata eramaid kooliga piirnevas osas, mida on võimalik puhkeotstarbel ka-sutusele võtta.
			4. P. 5.1.4 Jalg- ja jalgrattateed Kuldre risti-Urvaste mõisa kilometraažis peaks 5,4 km asemel olema 9 km. Kui aga avaneb võimalus rajada kergliiklustee Kanepi suunal kuni valla piirini, siis on kilomeetreid ca 11.	4. Täpsustame sõnastust. Planeeritava jalg- ja jalgrattatee pikkus Kuldre risti ja Urvaste kooli vahel on ligikaudu 5,4 km.
			5. Jäätmemajanduse peatükis p 5.5 muuta „Tagada elanikkonnale jäätmete taaskasutuse kindlustamiseks mõistlikus kauguses ja mahus liigiti kogutavate jäätmete kogumisvõrgustik“ järgmiselt: „Tagada elanikkonnale jäätmete taaskasutuse kindlustamiseks pakendijäätmete kogumine ja äravedu nende tekkekohas ehk inimeste elupaigas“.	5. Jäätmeveo kavandamine ei ole üldpla-neeringu teema.
	MTÜ Kaikamäe ja Urvaste Külade Selts	EELNÕU/ESKIIS 10.11.2021	1. Juhime tähelepanu, et üldplaneeringu eskiisprojektis on jäänud määratlemata Urvaste ja Kaikamäe piirkondlike keskuste (valla omandis olevad endised koolimajad) juhtotstarve, mis peaks olema „ühiskondliku ehitise maa-ala“. Samuti on oluline märkida need paigad üldplaneeringu punktis 1.2.4 „Heal tasemel kohalikud keskused“, kus sarnaselt	1. Arvestame ettepanekuga osaliselt. Määrame ühiskondliku ehitise maa-ala juh-totstarbe Urvaste ja Kaikamäe endiste koo-limajade alusele maale. Selgitame, et üldplaneeringu punktis 1.2.4 kajastatud keskuste puhul on arvestatud

			Tsoorule säilitatakse olemasolevad teenused ning vajadusel lisatakse uusi. On äärmiselt oluline, et igas valla kandis (vt Võru maakonna sotsiaalse infrastruktuuri teemaplaneering), kus juba on olemas kogukonnakeskuste funktsiooni kandvad hooned, oleks nende toimine kogukonna ja omavalitsuse koostöös tagatud ka edaspidi. Ettepanek – lisada üldplaneeringusse Urvaste ja Kaikamäe piirkondlike keskuste juhtotstarve ning täiendada üldplaneeringut nimetatud keskuste osas.	Võru maakonnaplaneeringust tuleneva keskuste tasemete hierarhiaga, arvestades samal ajal ka demograafilise ja majandusliku olukorraga. Keskused määratakse vastavalt seal kättesaadavate teenuste tasemele ja see paneb ka KOVile kohustuse seal teenused tagada. Piirkondlik keskus on Antsla, kohalikud keskused Kuldre ja Kobela, lähikeskus Tsooru. Keskuste hierarhiat on selgitatud dokumendis „Lisa 2 - Ülevaade Antsla vallast“. Urvaste ja Kaikamäe määramine antud kontekstis keskusteks ei ole võimalik, kuid see ei takista kogukonnakeskuste funktsiooni kandvate hoonete toimimist.
	Eraisik R. Proos	EELNÕU/ESKIIS 10.11.2021	1. Olen tutvunud Antsla valla üldplaneeringu eelprojektiga ja minule jääb arusaamatuks Urvaste Külade Seltsi ettepanek, esitatud proua A.K isikus - "Taasluua ajalooline ligipääs Uhtjärve kallasrajale ning järve kaldal paiknevate kultuuripärandi objektide juurde Urvaste ja Lümatu küla elanike jaoks Järve talu lähistelt"... Minule teadaolevalt sellist ajaloolist avalikku ligipääsu Uhtjärve kallasrajale pole olnud. Leian, et Uhtjärve looduslal on piisavalt avalikku huvi rahuldavat kasutusotstarvet - edelakaldal äri maa-ala Uhtjärve Nõiariik ja loodekaldal Antsla valla avalik supelrand koos Uhtjärve suvepidude korraldamiseks ettenähtud vabaõhulavaga.	Selgitame, et avaliku veekogu kallasraja kasutamine on igaüheõigus, millele peab ligipääs olema tagatud. Samuti asuvad Järve ja Järverahva katastriüksustel riiklikud kultuurimälestised, millele lähtuvalt muinsuskaitseaduse §-st 41 tuleb tagada juurdepääs järgmistel tingimustel: - Kinnismälestise juurde viivad väljakujunenud teed ja rajad on päikesetõusust päikese loojanguni avalikuks kasutamiseks ning nende olemasolu korral peab kinnisasja valdaja tagama nimetatud ajal isikute juurdepääsu mälestisele. - Õuemaale, kus asub kinnismälestis, või kinnismälestiseks olevasse hoonesse pääsevad teised isikud kinnisasja valdaja määratud ajal ja korras, sealhulgas on omanikul või valdajal õigus küsida tasu.

	Eraisik E. Klaar	Ettepanek 02.02.2021	Mõeldes üldplaneeringus osalemise kutsele, ei osanud vanainimesena sellele kuidagi "läheneda". Nüüd luges valla lehest ettepanekuid, julgeks pakkuda veel järgmist: Kuldre vallamaja esine suur parkla tekitab kõleduse - mahajäetuse tunde - suur lage väli majade juures, kus on vähe lilli ja hooldatuse tunnet. Platsile võiks lisada haljastust (kastides taimed nt) ja nende vahele natuke turnimise vahendeid lastele ja kiikusi nii lastele kui täiskasvanutele. Üksik lauatenise laud platsi ääres ei suuda tühjuse tunnet muuta. Ei osanud vormistada ilma selgitusega.	Üldplaneeringu lahenduses on nimetatud ala kajastatud segahoonestualana, mis võimaldab rajada erinevaid ehitisi (sh rajatisi).
	Eraisik K. Lember	Ettepanek 06.01.2021	Mina kirjutan tegelikult probleemist, ning nagu ka arusaan vastustest siis antud piirkonnaga ei ole tänase seisuga midagi ka planeeritud. Seda ma siiski nimetan VALLA unustatud piirkonnaks. Võibolla ma eksin ja vald leiab kiired lahendused, mingi lisaprojekti näol. See oleks suurepärane. Elame täna, siin ja praegu. Ma ei mõista miks on see olemasolev tee üldplaneeringu teema. Palun ainult, et vald lahendaks olemasoleva tee seisundit tänapäevase kombe kohaselt. Siin on vaja tänase üldplaneeringule teha detailplaneering, projekt, otsida erinevatest kanalitest finantsid. Nagu eelmises kirjas kirjutasin, see tee on suurema vajaduspõhisusega kui algul võib tunduda. Esiteks parandame kogukonna elukvaliteeti, anname inimestele uusi võimalusi arenguks, teiseks laiendame valla rahvale ja külalistele vabaja ja spordi harastamise võimalusi. Kolmandaks, läbi selle paneme elu käima. Infrastruktuuri loomine ja maaelu aktiveerimisele hoo andmine ongi valla ülesanne.	Isikule on vastatud kirja teel. Valla teede mustkatete alla viimine toimub vastavalt teehoiukavale

	Eestimaa Looduse Fond	Ettepanek 08.01.2021	Olete Antsla vallas koostamas üldplaneeringut. Selle väga olulise töö käigus lahendate ilmselt ka mitmeid ülesandeid, mis on seotud metsamaade kasutusega. Need ülesanded võivad olla näiteks väärtuslike rohealade, puhke- ja virgestusalade, rohevõrgustike, kohalike kaitsealade, asulaid kahjulike keskkonnamõjude eest kaitsvad metsade määramine ja nende funktsioneerimist tagavate tingimuste seadmine. Lahenduste kaalumiseks on oluline teada, milliseid valikuid õigusraamistik ja majandamisvõtted selles valdkonnas teha võimaldavad. Eestimaa Looduse Fond on sellekohase info koondanud juhendisse „Metsade kasutuse suunamine. Soovitusi omavalitsustele.“ Teeme ettepaneku arvata juhend planeeringu alusmaterjalide hulka ja kasutada seal sisalduvaid teadmisi metsi puudutavate lahenduste väljatöötamisel. Metsaga seotud piiranguid puudutavaid teemasid käsitlesid 11.12.2020 Rahandusministeeriumi poolt korraldatud veebiseminaril advokaadibüroo RASK juristid. Seminaril anti mitmekülgne ülevaade metsade majandamisega seotud kitsendustest ja põhiõigustega (sh omandiõigusega) seotud probleemidest. Koolituse materjalid on leitavad portaali planeerimine.ee kodulehelt. Soovitame õiguslikes küsimustes arvestada ka viidatud veebiseminari seisukohtade ja materjalidega.	Võtame teadmiseks.
	A. Värton (Nõia-riik)	Ettepanek 07.01.2021	Siin minu ettepanekuid üldplaneeringusse. 1.Uue Antslas järgmised maaüksused Liikluslinna, Väike Robini, Suure Robini, Kiviõue, Keldrimäe, Ala pumbajaama, Kalevala. Need on vanast ajast kui oli	1. Nimetatud kinnistute puhul on tegemist liikluslinnaga ja sinna juurde arendatavate muude puhke ja spordiettevõtmistega. Äri- line ettevõtte.

			kolhoosi aeg põllumajandus tootmis maad (sigalad, lehmalaud) uues planeeringus võiks selle muuta selleks mis ta praegu on. 2. Uue Antslas Oja kinnistu, endine Õuna Aed. Tean, et omanikul olid ka kunagi plaanid. Võiks ka uurida äkki on see elamupiirkond. 3. Uue Antslas lähiaadress puurkaevu korrusmaja elanikel on ikka soov, et seal kus on endine laste mänguväljak saaks ka edaspidi taastada laste mänguväljaku. 4. Üldplaneeringus võiks olla märgitud planeeritav Uue Antsla kultuurimaja parkla.	2. Elanikkond viimaste andmete põhjal ikkagi väheneb ja survet elamute ehitamiseks ei ole. Piirkonnas on väikeses ulatuses Uue-Antsla – Vana-Antsla teest lääne poole määratud elamu maa-ala. 3. Väike-Õunaaia kinnistu on valla omandis ja kui plaanida uut mänguväljakut, siis oleks see õigem koht. Puurkaevu kinnistu on üsna suur, seda ei hooldata pidevalt, kui Võru Vesi on nõus, siis on mõeldav ka sellele kinnistule, aga pigem kinnistu teise serva, mis oleks rohkem mitme maja peale. Täiendatud 26.04.2022 Puurkaevu kinnistul on Võru Vesi AS nõusolekul võimalik mänguväljaku rajamine. 4. Parkla rajamine ei kuulu üldplaneeringu täpsusastmesse.
	Urvaste külade selts	Ettepanek 08.01.2021	MILJÖÖVÄÄRTUSLIKUD ALAD 1. Käsitleda Urvaste külade piirkonda (Ruhingu ja Urvastemõisa, Urvaste, Koigu, Kirikuküla) miljööväertusliku alana, kuna siin on säilinud traditsiooniline külamaastik ja taluarhitektuur ning suhteliselt tihe asustus (sh mitmeid põlvkondi piirkonnas elanud pered); samal ajal on tegu intensiivpõllunduseks sobimatute maastikuvormide ning muinsus- ja kultuuripärandi kaitse objektidega (Urvaste kirik ja kalmistu, Uhtjärve põhjakalda pühapaigad), looduskaitseobjektidega (Tamme-Lauri ja Mõe-Lõhtsuu tamm, Urvaste mõisapark, Ess-soo), rohevõrgustiku tuumalaga (Urvaste-Kooraste) ning rahvusvahelist tuntust vääriva loodus- ja kultuuriturismi sihtkohaga (Pokumaa). Selleks:	1. Urvaste piirkonna külade piirkonna peamised väärtused on ÜP-s kaitstud läbi erinevate kohaliku tasandi (nt väärtuslik maastik, pärandkultuuriobjektid, kultuuritee jms) ja riikliku tasandi (nt kultuurimälestised) objektide/alade. Samuti on seatud tingimused väärtuslike põllumajandusmaade, rohevõrgustiku kaitseks ja säilitamiseks. Piirkonnale iseloomuliku hajaasustuse ning hoonestus- ja ehituslaadi säilitamiseks on määratud üldised maakasutus- ja ehitustingimused. 2. Vana-Antsla mõis koos teiste mõisakompleksi ehitistega on riikliku kaitse all

		a) Lähtuda piirkonnas loodusliku mitmekesisuse säilitamise põhimõtetest (säilitada metsakooslused, põlluservad, metsasalud, looduslikud niidud, kivikuhjad jne) b) Keelata lageraied suuremal alal kui 1 ha, et säiliksid liikide elupaigad ning kohalike elanike jaoks tähtsad marja- ja seenemetsad. Põllumajanduses eelistada mahetootmist, perspektiiviga saada tervikuna mahepiirkonnaks. c) Välistada tööstushoonete, angaaride ehitamine ning uute hoonete kavandamisel lähtuda paikkonna traditsioonilistest ehitusmaterjalidest ja arhitektuurist. d) Urvaste külas (Kanepi-Antsla tee ääres) avaliku puhkeala loomine nii Urvaste küla elanike ajaveetmiskohana kui kaasaegse kämpingutaristuga piirkonna külaliste jaoks (voolava vee kättesaadavus, lõkkekoht, telkimiskohad). Välistada puhkealal lageraie. 2. Fikseerida miljööväärtusliku alana Vana-Antsla mõisa rajatiste kompleks ning kehtestada selle hoidmiseks ja arendamiseks eritingimused. 3. Paralleelselt üldplaneeringu menetlusega viia läbi Antsla valla miljööväärtuslike alade teemaplaneering (Urvaste prk, Vana-Antsla, Karula). 4. Kuna oluline osa miljööväärtuslikest aladest jääb ideetasandil toetust leidnud Kanepi-Antsla-Lüllemäe tee äärde, palume Antsla valla poolt teavitada Kanepi ja Võru valla üldplaneeringu menetlejaid kavatsusest alata nimetatud tee väärtuste kaardistamine ning maastikuhoolduse kava (sarnaselt Postiteele) ning liisada see Võru (ja Põlva) maakonna väärtuslike maastike kaardile.	ega vaja täiendavat kohalikku kaitset miljööväärtusliku alana. 3. Miljööväärtusliku ala mõiste ÜP seisukohast on praeguseks, võrreldes algupärasega, palju muutunud. Algselt oli planeerimisseaduses mõeldud miljööväärtusliku alana hoonestusalasid tihedama hoonestusega aladel, ehk planeeringuga määratleti alad, kus kehtestati planeerimisele ja ehitamisele piirangud, mis tulenevad piirkonna hoonete ajaloolis-kultuurilisest eripärast ja vajadusest seda säilitada. Selleks olid siis põhiliselt omanäoliste hoonete grupid. Hästi võtab mõiste arengu kokku juhend "Miljööväärtused maapiirkonnas" https://maakonnaplaneering.ee/documents/2845826/18717812/1_Miljoovaartused_maapiirkonnas_25032011.pdf. Karula rahvuspark koos Soome küla, Säre küla, Lümatu, Uhtjärve, Kirikuküla ja Visela külaga on uues ÜP-s piiritletud väärtusliku maastikuna. Kuna Karula Rahvuspark on juba kaitse-eeskirjadest tulenevad tingimused ja piirangud, siis neid ei dubleerita. Kui käsitleda miljööväärtuslikku ala mõistet kui elamiseks väärtuslik ala, siis kuuluks siia alla kogu Antsla vald. Olemasolevas ÜP-s on miljööväärtusliku alana käsitletud Taberlaane ridaküla ja Kobela alevikus Nurme ja Kalda tänavate hoonestust (ühesugused endisaegsed majandi elamud, mis moodustavad ühtse ansambli). Hajaasustuses on
--	--	--	--

				Antslas reeglina tegemist hajakülaga, kus majapidamised moodustavad eraldi üksused, kus abihooned on elamu ümber ehitatud vastavalt reljeefile ja vajadustele. Meil ei ole õuealal sellist ringhoonestust kui näiteks setomaal. Või ridaküla nagu Peipsi ääres. 4. Kanepi valla planeerijatega on tehtud koostööd kultuuritee osas. Võru vald ei ole oma planeeringus Antsla-Kanepi teelõigul väärtusi kaardistanud.
			AVALIKUD LIGIPÄÄSUD 1. Taasluua ajalooline ligipääs Uhtjärve kallasrajale ning järve kaldal paiknevate kultuuripärandi objektide juurde Urvaste ja Lümatu küla elanike jaoks Järve talu lähistelt. 2. Marie Heibergi kodulee kui kultuuriloolise tähtsusega paiga ning suurepäraste maastikuvaadetega loodusraja avalikuks muutmine ja tähistamine.	1. Selgitame maaomanikule, et avaliku vee-koogu kallasraja kasutamine on igaühe õigus, millele peab ligipääs olema tagatud. Samuti asuvad Järve ja Järverahva katastriüksustel riiklikud kultuurimälestised, millele lähtuvalt muinsuskaitse seaduse §-st 41 tuleb teatud tingimustel tagada juurdepääs. Vt täpsemalt R. Proosi ettepanek. 2. Kuna Marie Heibergi hoonetel, kinnistul on uued omanikud ning see on nende kodu, mis ei kuulu igamehe õiguse alla. Küll aga on kirjaniku kodukoht tähistatud mälestuskiviga ning Urvaste kiriku juures on avatud mälestuskuju.
			KOHALIKU KAITSEALA LOOMINE Võtta üldplaneeringuga kohaliku kaitse alla Vaabina (Lümatu) pärnaallee. Lubatud ei ole kasvavate puude raie, puujuuri kahjustavad tegevused. Lubatud on	Arvestame ettepanekuga selles osas, mis puudutab kaitse alla võtmist, mitte allee uuendamist, kuna tervikuna pole alleed võimalik samasse asukohta rajada.

			murdunud ja kuivanud okste ning surnud puude eemaldamine. Kavandada perspektiivis Vaabina tee laienduse käigus maha võetud tammeallee uuendamist 10-15 aasta vanuste tammeistikutega, taastamaks ajalooline maastikupilt ning rõhutades omaaegset mõisavõrgustikku (kaaluda ka Uue-Antsla ja Vana-Antsla vahelise allee uuendamist tervikuna)	
			KÜLAPIIRIDE KORRIGEERIMINE Korrigeerida üldplaneeringuga Ruhingu küla piire ning taastada Urvastemõisa küla ajalooline nimi vastavalt kohanimeuri ja Evar Saare ettepanekule kahe küla lahkmejoone osas.	Arvestame ettepanekuga.
			KAASAMISKOOSOLEKUD Kuna endises Urvaste vallas ei ole üldplaneeringut kaasaegsel viisil veel menetletud, palume vähemalt selles piirkonnas korraldada kaasamiskoosolekud lisaks Kuldrele ka Urvastes, Vaabinas ja Uue-Antslas.	Üldplaneeringu eelnõu avalik arutelu toimub Antsla linnas, Uue-Antsla külas ja Tsooru külas. Valla väiksemates keskustes ei ole vajadust kaasamiskoosolekute eraldiseisvaks korraldamiseks. Kõik soovijad saavad üldplaneeringu koostamise protsessi kestel oma arvamust ka jooksvalt avaldada.
	AVALIKU ARUTELU KÄIGUS LAEKUNUD ETTEPANEKUD			
	Kalle Nurk	20.12.2021, Tsooru	1) Ettepanek Antsla linna Posti tn äärde määratud segahoonestuse maa-ala laiendamiseks. Kui juba kulutused arenduseks teha, siis võiks seal arendust ulatuslikumalt võimaldada. Hetkel on määratud segahoonestuse maa-ala ca 1 ha suurune.	Arvestame ettepanekuga. Täiendame planeeringulahendust laiendades segahoonestusala põhja poole.

			2) Ettepanek määrata Urvaste ja Kaika kui kohalikud keskused ja neid üldplaneeringuga rohkem esile tõsta.	Oleme üldplaneeringuga esile tõstnud seltsimajad ja rahvamajad, sh Kaika, Urvaste, Antsla, Kobela, Tsooru ja Uue-Antsla.
			3) Ettepanek kultuuritee laiendamiseks. Rõuge ja Haanja keskustega kultuuritee ühendada.	Kultuuritee oma olemuselt ei ole üldplaneeringu ülesanne. Vajab eraldi analüüsi kultuuritee kriteeriumitele, sellel teel olevatele objektidele, nende väärtustele ja esile tõstmise vajadustele. Vajadusel koostatakse eraldi teemaplaneering.
			4) Ettepanek Antsla Kasumõtsa planeerida ulatuslikum puhkeala koos ehitusõigusega (tiigid kunstlume tekitamiseks jne), vajadusel maakasutuse juhtotstarvete määramiseks, mis võimaldaks seda munitsipaliseerida.	Täiendame planeeringulahendust. Kasumetsa terviseraja lähialale on otstarbekas näha ette tiigi rajamine, mille vett on võimalik siis kasutada ka kunstlume tegemiseks. Muud ulatuslikumat puhkeala RMK maadele ei ole ette näha.
			5) Ettepanek jalg- ja jalgrattateede osas. Ehitada rattateid ka Antslast lõunapoole (nt Tsooru ja Kaika piirkonnas ja nende suunal), et rattamatkajatel oleks turvalisem ja turistidel oleks soov tulla huvitavatele teedele.	Suure avaliku huvi korral koostatakse eraldi teemaplaneering.
	Kaspar Kurve	20.12.2021, Antsla linn	1) Ettepanek, et rohekoridorides võiks olla raiekeeld.	Ei ole arvestatud. Raiete teostamine rohevõrgustikus ei takista rohevõrgustiku toimimist.
	Üllar Salumets	20.12.2021, Uue-Antsla	1) Ettepanek üldplaneeringus kajastada ristipuid ning juhtida nendele tähelepanu. Tänu tuhistamisele on tegemist elavneva kombega ja kohalikus kultuuriruumis vaja väärtustada.	Inimeste, sh maaomanike teadlikkuse tõstmiseks vajavad ristipuud kui pärandkultuuri objektid, looduses tähistamist. Ei pea vajalikuks kohaliku kaitse alla võtmist ja eraldi kaitsetsooni määramist. Kaardil kajastada ristipuud üheselt arusaadava ja eristuva leppemärgiga. Tähistada looduses.

	Airi Hallik-Konnula	20.12.2021, Uue-Antsla	1) Ettepanek on Urvaste jalg- ja jalgrattateed pikendada kuni valla piirini, sest see on paljude laste koolitee.	Ei ole arvestatud. Üldplaneering kajastab perspektiivse jalg- ja jalgrattatee rajamist Kuldre ristist Urvaste koolini, kus on suurem liiklussagedus ja suurim eeldatav kasutajate arv.
			2) Miks pole Vana-Antsla määratud miljööväärtuslikuks alaks? Võiks olla teemaplaneeringu teema tulevikus. Ükshaaval kõik väärtused kaardistada nii mõisakompleks kui ka kõik ülejäänud.	Lisapiirangu kehtestamine ei ole otstarbekas. Vana-Antsla on omanäoline asum, mis on osaliselt muinsuskaitse all ja keskkonnamõju kaitse all. Aleviku majad on erinavates stiilides ja ei ole otseselt midagi välja tuua, mis vajaks lisaks olemasolevatele kaitsetele lisakaitset ja mis vajaks eraldi miljööväärtuslikuna esile tõstmist.
	Airi Hallik-Konnula	30.01.2022 e-kiri	Oleme juba esitanud üldplaneeringusse ettepaneku vana küla(ja kiriku)tee taastamiseks. (AVALIKUD LIGIPÄÄSUD 1.Taasluua ajalooline ligipääs Uhtjärve kallasrajale ning järve kaldal paiknevate kultuuripärandi objektide juurde Urvaste ja Lümatu küla elanike jaoks Järve talu lähistelt.) Nüüd olen külaelanike abiga saanud natuke selgust selle tee kohta ning õnneks on ta ära märgitud ka Maa-ameti geoportaali ajaloolisel kaardikihil (https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/ajalooline) Nii järve kui ka oluliste kultuuriväärtuste juurde juhatav rada algab Kurila talu juurest, viib Oru ja Mäe talu vahelt Järve talu suunal, seejärel viib üks tee Järve talu kõrvalt Uhtjärveni, teine aga keerab paremale ning viib mööda ohvrikivist (Kultusekivi), Silmäviilätest, Liinusmäest ja ohvriallikast. Piirkonna elanike soov oleks, et vana tee nii järveni kui ka kalmistuni oleks lumevabadel kuudel läbipääsetav ja avatud jalgsi ja jalgrattaga liikumiseks, sest selles Urvaste nurgas elab mitu noort peret ning ka põliselanikele ja	ÜP kaardile on lisatud avaliku juurdepääs. Kultuuriobjektidele juurdepääs saab toimuda lisaks järve kallasrada mööda. Täiendavad juurdepääsud saab määrata maaomanikega kokkuleppel.

			nende pereliikmetele ja külalistele on see olnud oluline ühendustee Uhtjärve, kiriku ja kultuurimälestistega. Kuna Maa-ameti kaardikihilt võib jääda mulje, nagu läheks tee Uhtjärve äärde läbi Järve talu õuelt, siis on siin veel üks vana kaart, kust nähtub, et ajaloolise tee kasutuselevõtt ei tohiks pererahvast olluliselt häirida, samas kui raja kasutuse vastu on kaalukas avalik huvi. https://fotoladu.maaamet.ee/?ba-semap=hybriidk&zlevel=11,26.57657,57.91014&foto-arhiiv=fotoplaan&overlay=&HDzlevel=13,84.99150,-179.78371&HD=fotoplaan/o5/tile/dsc08699,4999,6505 Kuidas me saame selle tee küsimusega üldplaneeringus edasi minna?	
--	--	--	--	--